

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 48850-06-12 ש(קטינה) ואח' נ' ש' ואח'
תמ"ש 23829-11-15 נ' נ' ש' ואח'

התובעת:

א.ש (קטינה)
ע"י ב"כ עוה"ד ורד פרי

נגד

הנתבעים:

1. ד.ש

ע"י ב"כ עוה"ד אילן סובל, יצחקניא ושות'

2. מ'-עמותה לאימוץ בין ארצי
ע"י ב"כ עוה"ד לירן רגב גרשון

3. משרד הרווחה והשירותים החברתיים- המשרד הראשי

4. ד.ק

ע"י ב"כ עוה"ד לירן רגב גרשון

5. ע.ג

ע"י ב"כ עוה"ד א. אלרום

שולחת ההודעה לצד ג'
(תמ"ש 23829-11-15)

נגד

1. ד.ש

ע"י ב"כ עוה"ד אילן סובל, יצחקניא ושות'

2. מ'-עמותה לאימוץ בין ארצי
ע"י ב"כ עוה"ד לירן רגב גרשון

3. משרד הרווחה והשירותים החברתיים- המשרד הראשי

4. ד.ק

ע"י ב"כ עוה"ד לירן רגב גרשון

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 48850-06-12 ש(קטינה) ואח' נ' ש' ואח'
תמ"ש 23829-11-15 נ' ש' ואח'

פסק דין

1. היש מקום לפיצוי התובעת בגין אימוצה אשר כשל?

העובדות הצריכות לעניין

2. בשנת 2003 פנתה הנתבעת 1 (להלן: האם המאמצת) לנתבעת 2 (להלן: העמותה), עמותה שעסקה באימוץ ילדים מאוקראינה, על מנת לאמץ באמצעותה ילד/ה באימוץ בין-ארצי. הנתבע 4 (להלן: ד'), היה סמנכ"ל העמותה, וניהל את ענייניה בארץ (בעוד אחיו, ל', שהיה מנכ"ל העמותה, להלן: ל', עסק בענייניה באוקראינה). האם המאמצת הייתה רווקה ללא ילדים, ובעת הרלוונטית כבת 51 שנים.

3. לאחר שנחתם בין האם המאמצת לעמותה הסכם לביצוע האימוץ, בו התחייבה האם המאמצת לשלם לעמותה סך של 20,000 דולר ארצות הברית (מוצג 5 למוצגי האם המאמצת, להלן: הסכם ההתקשרות), נשלחה האם המאמצת לביצוע אבחון במכון פי' (להלן: האבחון, פ').

4. בסיכום האבחון מיום 26.11.2003 (מוצג 2 למוצגי התובעת), שערך מטעם פי' ד"ר א.ר. (להלן: ד"ר ר') נאמרו אודות האם המאמצת, בין השאר, הדברים הבאים:

"אישה רגשית ותלותית, שבצד נטייה לחשש, חרדה ותלותיות, יש לה גם צורך חזק ביצירת אווירה מפויסת ואופטימית. הרבה רצון טוב ונכונות לתת מעצמה, ודפוס כללי תקשורתי, קואופרטיבי, פתוח, חם ומשתדל, וכך, גם אם יש משהו לא עד הסוף בוגר, מלוטש ומפוכח בסגנונה, עדיין היא מצליחה לנתב את חייה באורח נורמטיבי למדי, וגם לתת מעצמה, בזכות המוטיבציה החיובית שלה.

...

מתוך המבחנים ד' מצטיירת כאישה קואופרטיבית וממושמעת, עם הרבה סבלנות ורצון טוב, אבל עם מעט מודעות עצמית ובגרות. היא ממושמעת ומשתדלת לנהוג כיאות, לפי כל העקרונות, הכללים והנהלים, ולא במעט בסגנון של "ילדה טובה". אולם, ניכר קושי בביטוי עצמי בוגר, ביצירת קשרים מתוך יוזמה עצמית, ובביטוי של תוקף אישי. ניכרים סימנים של התבטלות עצמית, הדמויות בציור משפחה נטולות פה, של "חיים דרך האחים". האירועים הבולטים בחייה הם נישואי האח והאחות, של קושי בייזום חברתי, ושל דלות מסוימת בביטוי רגשי, דפוס של

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 48850-06-12 ש(קטינה) ואח' נ' ש' ואח'
תמ"ש 23829-11-15 נ' ש' ואח'

השטחת אפקט, של ניסיון כמעט נואש-פתי לשמור על נימה אופטימית, מקשטת
בפרחים את מרבית ציוריה, גם אם מתחת לפני השטח קיימים פחדים וחרדות
רבים.

ד' כונתה על ידי אחד מהממונים עליה בשם "סינדרלה" והיא מספרת על כך
בגאווה. היא האחות שנשאה על כתפיה את עול בית ההורים. היא גם נטתה לשאת
בעול מקומות העבודה השונים. היא אכן מלאה ברצון טוב, ויש משהו יפה בקלות
שבה מבטאת רגשות של כאב וצער (נוטה לדמוע כשנזכרת באמה), כמו גם
בהשתדלות לשמור על חיוך, פנים שוחקות ומצב רוח חיובי, ידידותי ומעניק,
במרבית הזמן, אלא שהיא זקוקה ל"פיה" שהיא דמות שתנחה ותדריך אותה. ד'
נותרה לא עד הסוף בוגרת כתוצאה מהקשר התלתי עם האם, וללא הנחיה של
פסיכולוג/ית או עובד/ת סוציאלית/ת תקשה. היא יכולה להיות אימא טובת לב
ומשתדלת, חמה ואוהבת, אבל מטיפוס של "אחות גדולה", ומחפשת מישהי לחלוק
אתה את חייה. כדי שתיטיב למלא תפקיד של אם – ההנחיה והייעוץ, חשובים.

כך שההמלצה לגביה היא חיובית עם הסתייגות – נדרש ליווי. (ההדגשות לא
במקור).

האבחון כולל טבלה המפרטת את הציונים שקיבלה האם המאמצת בפרמטרים שונים מהנמוך
ביותר (1) ועד הגבוה ביותר (9).

בנושאים הבאים קיבלה האם המאמצת ציון 4 :

"רמת אינטלקטואלית – יכולת הבנה וחשיבה", "כושר שיפוט - היכולת להעריך סיטואציות
ודרכי פעולה באורח אובייקטיבי", "אוטונומיה - התמודדות עם בעיות היומיום ללא תלות
בתמיכה חיצונית", ו"בגרות - רמת ההתפתחות והבשלות האישיותית והרגשית".

בנושאים הבאים קיבלה האם המאמצת ציון 5 :

"גמישות תפקוד – היכולת לשנות דפוסי פעילות בהתאם לנסיבות", "עמידה בתסכול -
היכולת להתמיד במאמץ למרות כישלונות וביקורת", "קבלת אחריות – הנכונות לשאת
בתוצאות של החלטות", "רגישות - הבחנה ברצונות, בציפיות וצרכים של הזולת ותגובה
אליהם", ו"ביטוי רגשי – היכולת להביע רגשות בדרך הולמת".

הנה כי כן, באף אחד מהפרמטרים לא קיבלה האם המאמצת ציון גבוה מ-5, ובסיכום כולל
קיבלה האם המאמצת ציון של 41 מתוך 81.

5. בהסתמך על פגישות עם האם המאמצת, ביקור בית, בדיקות רפואיות והאבחון, ערכה הנתבעת
5, עובדת סוציאלית מטעם העמותה (להלן: העו"ס), חוות דעת פסיכוסוציאלית (מוצג 7 למוצגי
האם המאמצת, להלן: ההמלצה לאימוץ). בהמלצה לאימוץ נכתבו, בין השאר, הדברים הבאים:

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 48850-06-12 ש(קטינה) ואח' נ' ש' ואח'
תמ"ש 23829-11-15 נ' ש' ואח'

”

מאפייני אישיותה של ד':

מדובר בבחורה חמה, אוהבת להעניק ולתת מעצמה, חברותית, מסורה לעבודתה ולחבריה, מוקפת בחברים במקום עבודתה ומחוצה לה. ד' עוזרת לכולם ומייעצת להם. בחורה אמינה, ד' בעלת הופעה נעימה ואסתטית, יוצרת קשר חיובי עם הסביבה, יודעת להתאים את עצמה לסובביה, אוהבת ילדים, מפנקת ומעניקה לאחייניה המון חום ואהבה, יוצרת תקשורת והרמוניה חיובית עם ילדים.

...

בבדיקות פסיכולוגיות שעברה ד':

...

מתוך המבחנים, ד' מצטיירת כאישה ממושמעת עם הרבה סבלנות ורצון טוב. ד' יכולה להיות אימא טובת לב, משתדלת, חמה ואוהבת. בבית הוריה, היא האחות שנשאה על כתפה את עול בית ההורים, וכך במקומות עבודה שונים, נשאה את העול, מתוך מסירות ואכפתיות. קיימת בה יכולת ביטוי לרגשות של כאב וצער באופן חיובי ומשתדלת לשמור על חיוך על פניה. מדובר בבחורה אופטימית, חברותית עם קשרים חברתיים ענפים.

לסיכום:

הגב' ד.ש מבטאה רמה גבוהה בתחום הרגשי. הנ"ל הינה בריאה בנפשה ובעלת יכולת כלכלית לדאוג לצרכי הילדה. כמו כן, לד' אחים בעלי יכולות כלכליות גבוהות אשר יתמכו בה ובילדה. ד' בעלת יכולת תובנה ורמה גבוהה של אחריות, היא כמהה להעניק חום ואהבה לילדה משלה ואין לי ספק באשר ליכולת ההורית שלה. לאור האמור לעיל, הריני רואה בגב' ד.ש כשירה להורות מאמצת, וממליצה בחום רב להיותה כשירה לאם מאמצת.”

6. זמן מה לאחר מכן, ביום 17.3.2004, טסה האם המאמצת לאוקראינה, שם פגשה את נציגת העמותה, העונה לשם אי' (להלן: א' או נציגת העמותה). למחרת נסעו השתיים לבית היתומים בו שהתה התובעת, וכך ראתה אותה לראשונה האם המאמצת. מספר ימים לאחר מכן, הונפקה לתובעת אשרת כניסה לישראל, וביום 26.3.2004 ניתן על ידי בית משפט באודסה פסק דין, שהתיר את אימוץ התובעת על ידי האם המאמצת (להלן: פסה"ד לאימוץ).

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 48850-06-12 ש(קטינה) ואח' נ' ש' ואח'
תמ"ש 23829-11-15 נ' ש' ואח'

בפסה"ד לאימוץ נכתב שהתובעת נולדה ביום 1.4.2000. היא נמצאה ביום 12.11.2002 **"ברחוב ללא השגחה של מבוגרים וללא מסמכים מזהים"**. עוד נכתב, שהתובעת רשומה במאגר הנתונים של מרכז האימוץ האוקראיני יותר משנה, אך איש לא הביע רצון לאמצה, **"איש לא התעניין בשלומה ולא ביקר אצלה בזמן שהייתה בבית הילד"**. צוין, שלתובעת **"עייכוב בהתפתחות פסיכוורבלית"**.
בלשון אחרת, התובעת ננטשה ברחוב כשהיא כבת שנתיים וחצי, ושהתה בבית יתומים עוד כשנה וחצי עד למתן פסה"ד לאימוץ.

7. לאחר מתן פסה"ד לאימוץ טסה האם המאמצת עם התובעת ארצה. אין חולק, שהאם המאמצת התפטרה מעבודתה על מנת להקדיש את מלוא זמנה לתובעת. אף אין חולק, שהאם המאמצת התקשתה להתמודד עם גידול התובעת. העו"ס ערכה שני ביקורי בית אצל האם המאמצת: האחד כחודש לאחר הגעת התובעת ארצה (ביום 30.4.2004), והאחר 7 חודשים לאחר מכן (ביום 28.11.2004). רשמיה של העו"ס נכתבו בדו"ח מעקב התפתחותי לאחר אימוץ מיום 28.11.2004 (מוצג 15 למוצגי האם המאמצת, להלן: דו"ח המעקב הראשון). בדו"ח זה נכתב, שהתובעת **"נתקפה בחרדות, פחדה להיכנס הביתה, בכתה כל הלילה ופחדה לישון. השינה הייתה מלווה בסיוטים, התעוררה פעמים רבות בלילה ובכתה "אימא, אימא", לא רצתה לאכול כלום"**. עוד נכתב, שהתובעת **"לא הייתה רגועה ובאי שקט נפשי, מצב שנמשך כחמישה חודשים"**. מצב זה, כך נכתב, **"(ו)השפיע על אופן תפקודה של ד' (האם המאמצת – שב"י) וזאת מעבר לקשיים שהיו לה באופן אישי"**. בסיכום דו"ח המעקב הראשון כותבת העו"ס, בין השאר, כלהלן: **"לביקור בית זה הגעתי עם מעט חששות מפאת מצבה ההתחלתי של ד' כאשר הגיעה לארץ והייתה חסרת אונים באופן הטיפול בא'.** אולם לאחר התייעצות עם מפקחת השירות למען הילד, גב' נ.ט, הוסכם על הכנסתה של מטפלת מקצועית שהייתה מנהלת השירות למען הילד בת"א, גב' נ.ש, הנ"ל מגיעה באופן אינטנסיבי אחת לשבוע ונותנת הדרכה והכוונה לד'...למרות הקשיים המרובים שהתגלעו בהתחלה, ניתן היום לציין שתודות לעבודה של הגב' נ.ש ישנו שיפור ניכר באופן תפקודה של האם והשתלבותה של א'".

8. בדו"ח מעקב התפתחותי לאחר אימוץ, שנערך על סמך שיחה טלפונית כתשעה חודשים לאחר מכן (דו"ח מיום 9.8.2005, מוצג 25 למוצגי האם המאמצת, להלן: דו"ח המעקב השני), תואר תהליך חיובי של התאקלמות התובעת בארץ והתקדמות בתחומים רבים. לגבי יחסי התובעת והאם המאמצת נכתב: **"מערכת היחסים מדהימה. הקשר עם אמה חם ואוהב. א' מוקפת בהמון אהבה ומהסביבה"**. בפרק הסיכום נכתב: **"א' התפתחה באופן מדהים מבחינה קוגניטיבית, קליטתה מהירה וחיובית, היא מדברת ומבינה את השפה העברית על בוריה. מערכת היחסים בין ד' לבתה**

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 48850-06-12 ש(קטינה) ואח' נ' ש' ואח'

תמ"ש 23829-11-15 נ' ש' ואח'

1 התפתחה באופן הדרגתי. בתחילת דרכן היו בעיות קשות מצד שתיהן בהתחברות וההתקשרות
2 ביניהן, מצב שהצריך מעורבות מקצועית של הגב' נ.ש.
3 כיום א' השתלבה יפה בביתה ובגן מוקפת בהמון חברים ואהודה על (מילה לא ברורה).
4 התרשמותי הינה כי קיימות כל האפשרויות להתפתחות התקינה של א'."

5 9. למרות הנימה האופטימית בה מסתיימים דו"ח המעקב הראשון ודו"ח המעקב השני, ולמרות
6 שאין חולק, שהתובעת אובחנה, קיבלה טיפולי ריפוי בעיסוק, וטופלה על ידי התחנה לטיפול
7 בילד בנוער ובמשפחה של משרד הבריאות - נקלעו יחסי התובעת והאם המאמצת למשבר.
8 האם המאמצת מודה בתצהירה (סעיף 31), שפרצו עימותים אלימים בינה לבין התובעת.
9 באחת הפעמים הוזעקה המשטרה, לאחר ששכנים שמעו את התובעת צועקת, שהאם
10 המאמצת חונקת אותה. בעקבות אירוע זה הוצאה התובעת ביום 17.7.2006 מבית האם
11 המאמצת למשפחת קלט למשך כשבוע (מוצגים 34, 35 למוצגי האם המאמצת).

12 10. דומה, שהוצאת התובעת מבית האם המאמצת, היה קו פרשת המים, ממנו ואילך התדרדרו
13 יחסי השתיים לכלל נתק גמור. במכתבן של פקידת סעד לחוק האימוץ, הגב' א.ר (להלן: הגב'
14 ר'), ומרכזת השרות למען הילד במחוז תל אביב, הגב' ח.ב.א (להלן: הגב' ב.א), מיום
15 22.8.2006 (מוצג 43 למוצגי האם המאמצת), נכתבו הדברים הבאים: מספר ימים לאחר
16 שהושבה התובעת לבית האם המאמצת, ביום 27.7.2006, יצרה עמן קשר גב' נ.ט, סגנית
17 מנהלת השירות למען הילדה והמפקחת על אימוץ בין-ארצי (להלן: הגב' ט'). הגב' ט' מסרה,
18 שהאם המאמצת יצרה עמה קשר ובקשה עזרה בקשר לתובעת. נכתב, שהאם המאמצת
19 "נשמעה נואשת וחסרת אונים ובמצוקה רבה כי איננה מסוגלת לטפל עוד בילדה ושאלה
20 כיצד אפשר לבטל את צו האימוץ". הגב' ר' והגב' ב.א שוחחו עם האם המאמצת והתרשמו
21 "כי המצב אינו סובל דיחוי". לפיכך זומנה ועדת החלטה, שאמורה הייתה להתכנס בחלוף
22 כשבועיים. אלא שבאותו יום התקבלה שיחת טלפון נוספת מהגב' ט' "שהתרשמה שהילדה
23 בסיכון", וביקשה, שתקוים פגישה עם האם המאמצת לפני התכנסות ועדת ההחלטה. משכך,
24 זומנה האם המאמצת לפגישה בשירות למען הילד למחרת היום. בשיחה של הגב' ר' והגב' ב.א
25 עם האם המאמצת הן התרשמו "מהקשיים התפקודיים שלה כאם, חוסר האונים, דלות
26 רגשית וקוגניטיבית ורצונה להוציא את הילדה מידיה מביתה עוד באותו יום". באשר
27 לאינטראקציה בין האם המאמצת לתובעת התרשמו הגב' ר' והגב' ב.א "מדחייה רגשית קשה
28 והדדית, כאשר הילדה מסרבת בכל תוקף להישמע לאם ולשוחח אתה". התובעת לא רצתה
29 לחזור עם האם המאמצת לביתה, ורק לאור הבטחה, שלמחרת יבואו לקחתה למקום שיגן
30 וישמור עליה, התרצתה. גב' ר' וגב' ב.א כותבות על התובעת והאם המאמצת – "נראה כי אין
31 קשר רגשי ביניהן והן עוינות אחת את השנייה". בלילה של אותו יום התקשרה התובעת לגב'
32 ר' בבקשה שתבוא לקחתה מיד. שיחה דומה התקבלה מהאם המאמצת.

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 48850-06-12 ש(קטינה) ואח' נ' ש' ואח'
תמ"ש 23829-11-15 נ' ש' ואח'

11. למחרת, ביום 2.8.2006 הגיעה האם המאמצת עם התובעת למשרדי השירות למען הילד, וחתמה על הסכמה להוצאת התובעת מביתה למעון, על מנת שתאומץ בעתיד על ידי משפחה אחרת (מוצג 37 למוצגי האם המאמצת). בדיון חירום שנערך באותו יום בשירות למען הילד (מוצג 36 למוצגי האם המאמצת, להלן: דיון החירום) נכתבו, בין השאר הדברים הבאים:

"האם, ד', אימצה את א' לפני 2.5 שנים מאודסה. העמותה ונט התחרטו שנתנו לה את הילדה. כבר באבחון הראשוני ראו יכולות הוריות נמוכות. האיתותים לקשיים החלו לפני כשנה. נ.ש לפני החלה טיפול (כך במקור – שב"י) והדרכה לאם והבת בביתן. אחרי חצי שנה נ' הפסיקה כי זה לא הלך. לפני כ- 2-3 שבועות שכנים התלוננו במשטרה שהילדה צועקת "אימא, אל תחנקי אותי". הפעילו חוק נוער, היא הוצאה לשבוע למשפחת קלט...החליטו בחוק נוער להחזיר אותה לד'. הילדה לא רצתה...ב- 1/2 שנה האחרונה יש לד' עו"ס...שטיפלה בה ובילדה כנראה. גם היא חושבת שהיה צריך להוציא את הילדה. גם הפסיכולוג שאבחן את הילדה חושב שצריך להוציאה" (ההדגשה במקור).

לאחר תיאור השתלשלות העניינים ולאחר פרק סיכום נכתב:

"תוספת:

ר.י ראתה את א' מכניסה חתיכת פרווה בתוך התחתונים של עצמה, הסתכלה על ר' כבודקת את תגובתה. אחרי כמה דקות ליקקה את ר' בזרוע".

אחר הדברים האלה, הועברה התובעת לבית ילדים "ר.י". ביום 6.8.2006 חתמה האם המאמצת על הסכמה לאימוץ התובעת (מוצג 39 למוצגי האם המאמצת).

12. בדו"ח שנכתב ביום 4.12.2006 על ידי הגב' ס.ד, פסיכולוגית קלינית של בית הילדים "ר.י" (להלן: הפסיכולוגית מבית ר'. הדו"ח, מוצג 15 למוצגי התובעת, להלן: הדו"ח הפסיכולוגי הראשון), נכתבו אודות התובעת, בין השאר, הדברים הבאים:

"חברתית היא ילדה מאוד דחוייה או מבודדת. היא צמאה לקשר באופן נואש ומחפשת מגע עם ילדים ומבוגרים כל הזמן. היא חסרת מיומנויות חברתיות וילדים נוהגים להתעלל בה לעיתים קרובות...הקשר עם מבוגרים אף הוא בעל גוון נואש – היא מחבקת ומנשקת הרבה גם כשהמבוגר אינו פנוי או רוצה בכך. יש הרגשה עם א' שקשה לדעת מי היא ומה היא רוצה, שתחושת הזהות העצמית שלה מאוד מטושטשת...בחלק ניכר מהיום א' נראית "מעופפת" ומנותקת מן המתרחש סביבה, שקועה בתוך עולמה. יש לה הזדהות עמוקה מאוד עם בעלי חיים. היא

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 48850-06-12 ש(קטינה) ואח' נ' ש' ואח'
תמ"ש 23829-11-15 נ' ש' ואח'

נוהגת לחקות את התנהגותם בכל מיני הזדמנויות.
לדוגמא, במשך ימים רבים אחרי שהגיעה הייתה מייללת או נוהמת כמו חתול, ואף
מתחככת באנשים באורח חתולי. לפני ימים אחדים, במפגש עם איש צוות וילדה
שבו היא מאוד נהנתה הביעה את שמחתה כי רבה על ידי נביחות וחיכויי כלב.
כשהיא יושבת בכיתה, היא נוהגת לזמזם כמו דבורה...חוויית הנטישה וההתעללות
בה במישור זה היא מרכזית בעולמה הפנימי – היא נעזבת שוב ושוב על ידי כל מיני
דמויות ולא מוחה, רק נאחזת באופן נואש. מדובר בילדה במצב פוסט-טראומטי
שלמשחק שלה יש גוונים כפייתיים...לא' אין רצף בחייה, היא לא יכולה לספר
ולתאר את מהלך חייה...נכון להיום, א' אינה ברת אימוץ מבחינה רגשית".

13. בדיון מעקב שנערך בשירות למען הילד ביום 6.12.2006 (מוצג 50 למוצגי האם המאמצת)
תועדו, בין השאר, הדברים הבאים: הגב' ר' דיווחה אודות שיחה עם הגב' נ.ש, עו"ס שנתנה
לאם המאמצת הדרכה הורית משך מספר חודשים (להלן: הגב' ש'), שהתרשמה "מבעייתיות
אצל ד' (האם המאמצת – שב"י)". הפסיכולוגית מבית ר' ציינה שישנו "מצב פוסט טראומטי
מתמשך". הגב' ט' צוטטה כאומרת: "היא ננטשה בגיל 2.5 והגיעה לבית ילדים עם חנוך
מאוד נוקשה. המקום מנוהל כמו בי"ח, מנהלת אותו תמיד רופאה. בדר"כ רופאת ילדים.
המטפלות לובשות חלוקים לבנים. אח"כ באופן די פתאומי היא באה ונלקחה ע"י ד'. ד'
הייתה בעייתית גם (מילה לא ברורה - "עפ"י" או "ע"י") העמותה. די מההתחלה היה
ברור שיש בעיה קשה. העו"ס התרשמה שיש קושי ועוררה את תשומת לב של נ". בהמשך
הדברים אומרת הגב' ט': "מיניתי ועדת חקירה עכ' (כנראה – "על כך") שהגיעה ילדה בת 4
בלי אבחון".

14. בדיון מעקב שנערך בשירות למען הילד ביום 18.3.2007 (מוצג 52 למוצגי האם המאמצת)
דיווחה הגב' ט' על פגישה, שערכה עם נציגת העמותה, אשר יצרה את הקשר הראשוני בין
התובעת לאם המאמצת. לדברי הגב' ט', א', נציגת העמותה "אומרת על ד' שלא הייתה צריכה
לאמץ – אישה מבוגרת שחיה עם עצמה ולא ידעה מה לעשות עם הילדה. אחרי שד' קיבלה
את א', ד' התקשרה ואמרה שא' לא מפסיקה לצרות. מנהל בית הילדים בא וראה על א'
סימן של מכה על הפנים. עשו מזה דרמה גדולה אבל הילדה עברה אליה". באותו דיון
התבטאה הגב' א.ס, שהייתה באותה עת עו"ס לחוק האימוץ בבית הילדים "ר", לאמור: "לא
חושבת שמשפחה מאמצת תהייה מסוגלת להכיל אותה. צמאה לקשר אבל נותנת חוויה
שהאדם מולה הוא חפץ" (ההדגשה במקור). בהקשר של מפגש אפשרי בין התובעת לאם
המאמצת אמרה הגב' ר' על האם המאמצת: "ד' היא לא צפויה ונמוכה מאוד מבחינה רגשית
(בעיקר)" (ההדגשה במקור).

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 48850-06-12 ש(קטינה) ואח' נ' ש' ואח'
תמ"ש 23829-11-15 נ' ש' ואח'

15. בדו"ח נוסף של הפסיכולוגית מבית ר', שנערך בחלוף כשישה חודשים ממועד הדו"ח הראשון
(ביום 14.5.2007, מוצג 16 למוצגי התובעת) צוין בסיפא:

"במהלך הזמן שא' הייתה בבית הילדים, היא מאוד התקדמה ונראה שהיא ילדה
שיכולה להיענות ולהשתמש בצורה מאוד טובה בסביבה טיפולית. היא נהייתה
ליותר תקשורתית ואסרטיבית. מכיוון שהיא ילדה עם פגיעה מאוד ראשונית היא
תזדקק לטיפול אינטנסיבי לטווח ארוך, דבר שייתן לה אולי סיכוי להיות מסוגלת
לתקשר לדמויות הוריות בצורה מיטיבה".

16. סמוך למועד כתיבת הדו"ח הפסיכולוגי הנ"ל, ביום 26.5.2007, נכתבה על ידי ד"ר ד.א. הערכה
פסיכיאטרית של התובעת (מוצג 17 למוצגי התובעת). בסיכום ההערכה הפסיכיאטרית נכתב,
בין השאר, כלהלן:

הרושם הקליני בהווה מאי התאמה של א' לאימוץ. א' מבקש אם על מנת להרסה
ולפגוע באופן סאדו-מאזוכיסטי ביכולותיה על מנת להוכיח שאין אימהות טובות
(reaction formation?)...על פי תפיסת עולמה של א', המאבק מופסד מראש
והיא מעדיפה לוותר על ניסיונה להסתגל, על השקעת מיטב משאביה מפני כישלון
צורב נוסף. כך, מתוך אי האמון הבסיסי שלה בעצמה ובסובביה היא "תבחר" לבעוט
במוסכמות ולמתוח הגבולות על קצותיהם, במגמה לחוש עצמה "הדוחה" ולא
"הדחיה" בפעם המי-יודע-כמה. בנבכי נשמתה א' מפוחדת, מאוימת מאוד
ואומללה בבדידותה...מבחינה קלינית נראה לי כי אין אם מאמצת שאכן תוכל לעמוד
במאבק איתנים מסוג זה – לספוג מזעמה המושלך והמותק של א' לאורך זמן תוך
כדי בנייתה ההדרגתית של חוויה אחרת, מיטיבה יותר. א' תזדרז להרוס כל מצב
המשדר אופטימיות, בניסיון לשלוט בלא מודע, על מנת "להתחסן" מפני האכזבה
הבאה...הרושם הקליני מנטייה לגלישות פסיכוטיות – עיוות בתפיסה, נטייה למלל
מופרע...ולמצבי רוח משתנים, תנודתיים ומופרעים...לאור התנהלות הרגשית –
נפשית בהווה לא ניתן לשלול פרה-דיספוזיציה פסיכיאטרית עד כדי
פסיכופתולוגיה מאג'ורית בהמשך (תהליך זחלני עתידי, דכאון קליני, אירועים
פסיכוטיים) (ההדגשה במקור).

17. ביום 10.6.2007 התקיים דיון בוועדת החלטה (מוצג 53 למוצגי האם המאמצת, להלן: דיון
וועדת ההחלטה). בדיון זה נכתב מפי העו"ס, גב' מ.ח, שהיא שוחחה עם העו"ס, וכי "הייתה
התלבטות לגבי התאמת האם, אך בסוף אושרה". עוד נכתב – "העמותה לא נתנה שום
הדרכה הורית לאם עם הבאת הילדה, למרות שמחויבת. בלחץ של נ.ט הכניסו את נ.ש למתן
הדרכה הורית בבית, בתשלום.

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 48850-06-12 ש(קטינה) ואח' נ' ש' ואח'
תמ"ש 23829-11-15 נ' ש' ואח'

- 1 נ' נתנה בין 5-6 מפגשים. התרשמה מהדלות והילדותיות של האם". בהמשך הדברים נכתב,
- 2 שהגב' ש' סברה שהאם המאמצת חסרת בגרות רגשית. הגב' ר' התבטאה שהאם המאמצת
- 3 "הרשימה כדלה מאוד, קוגניטיבית ורגשית. עם אנרגיות מאוד ירודות, כיוון דיכאוני, חוסר
- 4 אונים טוטאלי. שום יוזמה. הרשימה כפאסיבית, כשהילדה מנהלת אותה". הגב' ר' ציטטה
- 5 את גיסה של האם המאמצת, אשר טען, "שנתנו לה ילדה שלא מתאימה לה, ובכלל מה
- 6 פתאום נתנו לה ילדה בכלל, כי היא לא מסוגלת". בדיווח של בית הילדים נאמר, בין השאר,
- 7 שלמרות שיפור בהתנהלות התובעת "עד היום יש לה ניתוקים – מרחפת בעולמה. מחפשת
- 8 שבלולים וחלזונות, מחקה הרבה קולות של חיות. מלקקת נמלים בחצר הבית". עולמה
- 9 הפנימי של התובעת הינו עולם "של ילדה עזובה ביותר. חוויות של נטישה והתעללות". הגב'
- 10 ר' אמרה שנשקל חידוש הקשר עם האם המאמצת או מסירתה למשפחה מאמצת "אבל
- 11 כנראה שהיא לא ברת אימוץ... כך עולה מאבחון פסיכיאטרי שנערך לפני כחודש".
- 12 18. משך השנים שחלפו מאז כשל האימוץ, שהתה התובעת במוסדות שונים. במוסדות הייתה
- 13 התובעת חשופה לפגיעה פיזית מצד ילדים, ואף עברה תקיפה מינית (דו"ח ב.ל, מוצג 25
- 14 למוצגי התובעת). התמונה העולה מדיווחי המוסדות בהם שהתה התובעת הינה של בדידות
- 15 חברתית וקשיים רגשיים רבים. לא נמצאה לתובעת משפחה מארחת לאורך זמן, ואת
- 16 חופשותיה בילתה במוסדות או אצל אנשי צוות. הקשר הקרוב ביותר של התובעת היה עם
- 17 עו"ד א.כ. ז"ל (להלן: האפוטרופסית), שמונתה כאפוטרופסית של התובעת ביום 22.7.2008
- 18 (מוצג 20 למוצגי התובעת). לפי כל הדיווחים האפוטרופסית הייתה מסורה עד מאוד לתובעת,
- 19 אך למרבה הצער היא הלכה לבית עולמה בשלהי ההליך דנא.

ההליך

- 21 19. ביום 26.6.2012 הגישה התובעת, באמצעות האפוטרופסית, לבית המשפט המחוזי תביעה
- 22 לפיצוי בגין נזקי גוף. התביעה הוגשה כנגד האם המאמצת, העמותה והמדינה. האם המאמצת
- 23 הגישה הודעה לצד שלישי כנגד העמותה. ביום 25.11.2012 החליט כב' השופט אליהו בכר
- 24 להעביר את התובענה לדיון בבית משפט זה.
- 25 20. התביעה נדונה לכתחילה בפני מותב אחר. כאשר הועברה התביעה לדיון בפניי, התחוויר שלא
- 26 מונה מומחה מטעם בית המשפט. לפיכך, הוריתי על מינוי ד"ר סילבנה פניג (להלן: המומחית)
- 27 כמומחית מטעם בית המשפט.
- 28 21. ביום 29.1.2015, בעיצומה של פרשת הראיות, הגישה התובעת בקשה לתיקון כתב התביעה
- 29 על מנת להוסיף את ד', את העו"ס, ואת הפ' חברה לביטוח בע"מ (להלן: חברת הביטוח)
- 30 כנתבעים נוספים. משנתרתי לבקשה הוגשה על החלטתי בקשת רשות ערעור, שנחתה

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 48850-06-12 ש(קטינה) ואח' נ' ש' ואח'
תמ"ש 23829-11-15 נ' ש' ואח'

- 1 בהחלטת כב' השופט שוחט מיום 7.9.2015. בעקבות תיקון כתב התביעה הגישה האם
- 2 המאמצת הודעה לצד שלישי כנגד ד', העו"ס וחברת הביטוח. העו"ס הגישה הודעות לצד
- 3 שלישי כנגד 23 בעלי דין, לרבות האם המאמצת, העמותה וד'. אחד מנמעני ההודעה לצד
- 4 שלישי (פ') הגיש הודעה לצד רביעי.
- 5 22. ביום 22.4.2016 דחיתי מחוסר סמכות עניינית את מרבית ההודעות לצד שלישי ששיגרה
- 6 העו"ס. ביום 28.11.2017 קיבל בית המשפט המחוזי את ערעור העו"ס וקבע, שהסמכות לדון
- 7 בכל ההליכים התלויים ועומדים הינה לבית משפט זה.
- 8 23. לאור פסק הדין האמור, החלטתי ביום 7.2.2018 להפריד את הדיון בין ההליכים המתנהלים
- 9 שבין בעלי הדין המפורטים ברישת פסק הדין, לבין יתר נמעני ההודעות לצד שלישי ששיגרה
- 10 העו"ס. באותה החלטה אף דחיתי בקשה של התובעת להיבדק שוב על ידי המומחית. בין לבין,
- 11 לרבות בתום פרשת הראיות, נעשו ניסיונות להביא את הצדדים לפשרה, אך הדבר לא הסתייע.

טענות הצדדים

- 12
- 13 24. טענות התובעת הן, בתמצית, כלהלן :
- 14 24.1. הנתבעים עוולו כלפי התובעת בעוולת הרשלנות (סעיף 35 לפקודת הניקין [נוסח חדש],
- 15 להלן : הפקודה) והפרו חובות חקוקות (סעיף 63 לפקודה), הקבועות בחוק אימוץ ילדים,
- 16 תשמ"א-1981 (להלן : החוק).
- 17 24.2. האם המאמצת עוולה כלפי התובעת במעשה האימוץ שעה שנטלה במודע את הסיכונים
- 18 והקשיים הכרוכים באימוץ. כמו כן עוולה האם המאמצת כלפי התובעת על ידי הפרת
- 19 חובת הזהירות כלפיה לאחר האימוץ ובכך שלא התעניינה בשלומה מוטב ועד רע משך
- 20 12 שנים לאחר כישלון האימוץ. לאם המאמצת אחריות כלכלית לדאוג לצרכיה של
- 21 התובעת גם על בסיס הסכמי.
- 22 24.3. העו"ס התרשלה בכתיבת ההמלצה לאימוץ שאפשרה את האימוץ מעיקרו. בכלל זה
- 23 התרשלה העו"ס בבדיקת התשתית העובדתית, ובעריכת ההמלצה לאימוץ באופן שלא
- 24 שיקף את האבחון. ההמלצה לאימוץ נערכה אף בניגוד לכלל 3(ד) לכללים, לפיו המלצה
- 25 לאימוץ תאושר על ידי צוות מקצועי הכולל עו"ס נוסף.
- 26
- 27 העו"ס התרשלה אף בעריכת הדו"חות לאחר אימוץ התובעת, לרבות עריכת דו"ח
- 28 המעקב הראשון כשמונה חודשים לאחר ביקור הבית הראשון שערכה העו"ס אצל האם
- 29 המאמצת, ולרבות עריכת דו"ח המעקב השני על סמך שיחת טלפון בלבד.

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 48850-06-12 ש(קטינה) ואח' נ' ש' ואח'
תמ"ש 23829-11-15 נ' ש' ואח'

- 24.4. העמותה התרשלה כלפי התובעת והפרה חובות חקוקות בקביעת כשירות האם המאמצת
למאצה ובקביעה שהאימוץ הוא לטובת התובעת (סעיף 28 יד לחוק). בכלל זה יש לעמותה
חבות בנוגע לאופן עריכת ההמלצה לאימוץ. כמו כן, התרשלה העמותה והפרה חובה
חקוקה בכך שאבחון פי' נערך על ידי ד"ר ר' שאינו פסיכולוג קליני, ובכך שההמלצה
לאימוץ לא נערכה לפי הכללים. בנוסף העמותה התרשלה בכך שלא הצמידה לאם
המאמצת ליווי למרות המלצה בנדון, כאמור באבחון פי'.
- 24.5. ד' אחראי לעוולות דלעיל כאורגן של העמותה.
- 24.6. המדינה התרשלה בפיקוח על העמותה, לרבות בכך שלא דרשה מהעמותה להגיש חוות
דעת כאמור בסעיף 28 יד לחוק. כמו"כ המדינה התרשלה בכך שלא עמדה על עריכת
ההמלצה לאימוץ לפי האמור בסעיף 3(ד) לכללים, ובכך שלא עמדה על מתן אישור של
עו"ד מטעם העמותה לפי כלל 6(1) לכללים. כמו כן, התרשלה המדינה בכך שלא הורתה
לעמותה לרכוש פוליסה מסוג RUN OFF עם הפסקת פעילותה, כמתבקש גם מתקנה
6(2) לתקנות אימוץ ילדים (הכרה בעמותה לאימוץ בין-ארצי), תשנ"ח-1998 (להלן:
התקנות להכרה בעמותה).
- 24.7. על פי חוות דעת המומחית (להלן: חוות הדעת) נגרמה לתובעת נכות נוספת בשיעור של
10% בגין האימוץ הכושל. כמו"כ נקבע שהיה בכוחו של אימוץ ראוי להקטין את הנכות
עמה הגיעה התובעת ארצה בשיעור של 10%. לפיכך, הנזק שנגרם לתובעת צריך להימדד
לפי נכות של 20%. יתירה מזו, יש להעריך את נכותה של התובעת לפי 30% לאור הכלל
בדבר "גולגולת דקה".
- 24.8. יש לחשב את הנזק בהתייחס להפסד כושר השתכרותה העתידי של התובעת על פי השכר
הממוצע במשק. הפסד זה, כשמדובר ב- 30% נכות, עולה לסך של 1,168,684 ₪. לסכום
זה יש להוסיף הפסד הפרשות מעביד בסך של 146,000 ₪, עלות טיפולים נפשיים בסך
217,350 ₪, עלות תואר ראשון בסך של 50,000 ₪, ופיצוי בגין נזק לא ממוני בסך של
2,000,000 ₪. עוד נטען, שיש לפצות את התובעת בגין "פגיעה בזכויות ירושה", שעה
שהתובעת איבדה את זכותה לרשת את האם המאמצת.
25. טענות האם המאמצת הן, בתמצית, כלהלן:
- 25.1. הטענות לרשלנות האם המאמצת נטענו בעלמא. הוא הדין בטענות להפרת חובה חקוקה.
- 25.2. לא תיתכן רשלנות של הורה מאמץ, לא במישור הרצון הטבעי והמובן להורות ולא
במישור הכשירות לאמץ, שנקבעת על ידי גורמי המקצוע ולא על ידי המאמץ. יתירה מזו,

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 48850-06-12 ש(קטינה) ואח' נ' ש' ואח'
תמ"ש 23829-11-15 נ' ש' ואח'

- 1 יש להקיש מביטול העילה של הולדה בעוולה (ע"א 1326/07 המר נ' פרופ' עמית (2012),
- 2 להלן: הלכת המר), למקרה דנא, ולקבוע, שאין לתובעת עילת תביעה לפיה מוטב היה
- 3 שלא תאומץ כלל.
- 4 25.3. ברי, שאסור היה לעמותה לאפשר לאם המאמצת לאמץ את התובעת, והיה עליה לשקף
- 5 לה את ממצאי אבחון פ'. מדובר בכישלון צפוי מראש של אימוץ התובעת, בנתונה
- 6 האובייקטיביים, על ידי האם המאמצת, בנתונה היא.
- 7 25.4. אילו נותרה התובעת בבית היתומים באוקראינה מצבה היה חמור ממצבה דהיום.
- 8 25.5. ויתור האם המאמצת על האימוץ לא יכול להיות רשלני, שעה שהדבר מוסדר בחוק. אין
- 9 להקיש מפרשת אמין (ע"א 2034/98 אמין נ' אמין (1999), להלן: פרשת אמין) למקרה
- 10 דנא. יתירה מזו, באותה פרשה נקבעה תחולה מצומצמת ביותר של עולת הרשלנות
- 11 ביחסי הורים וילדים. זאת ועוד, טובת התובעת חייבה להפסיק את אימוצה על ידי האם
- 12 המאמצת.
- 13 25.6. התובעת לא הניחה ראיות כלשהן לעניין נזקיה הנטענים. יתירה מזו, אין מקום לחשב
- 14 את הנזק לפי השכר ממוצע במשק, שעה שהמומחית (וכן המומחה מטעם האם
- 15 המאמצת) קבעו, שהתובעת הגיעה ארצה עם נכות של 20%. אין מקום לעשות שימוש
- 16 בכלל בדבר "גולגולת דקה" מקום בו מדובר בהחמרת נכות ידועה. אף אין מקום לחשב
- 17 את הנזק לפי מקדם היוון של 2% אלא לפי 3%.
- 18 25.7. לפי קביעת המומחית לתובעת נוספו 10% נכות בגין האימוץ, שיעור המשקף נכות קלה
- 19 עם הפרעה קלה בתפקוד (סעיף 34(ב)(2) לתקנות הביטוח הלאומי (קביעת דרגת נכות
- 20 לנפגעי עבודה), תשט"ז-1956, להלן: תקנות הביטוח הלאומי). יתירה מזו, התובעת
- 21 עתידה להתגייס לצה"ל. לפיכך, הנכות הרפואית איננה משקפת נכות תפקודית.
- 22 לחילופין, חישוב הנזק הנכון עולה לסך של 291,492 ₪ ממנו יש לגזור הפסד הפרשות
- 23 סוציאליות. אין לקבל את הטענה לפיצוי בגין טיפולים נפשיים, הן משום היעדר ראיות
- 24 לטיפול, עלותם ומשכרם, והן משום שניתן לקבל טיפולים במסגרת חוק ביטוח בריאות
- 25 ממלכתי.
- 26 יתירה מזו, הנכות עמה הגיעה התובעת ארצה מנתקת את הקשר הסיבתי בין הנזק
- 27 הנתען לטיפול הנפשיים. אין מקום לפסיקת נזק לא ממוני, שעה שאלמלא האימוץ
- 28 מצבה של התובעת היה רע יותר.

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 48850-06-12 ש(קטינה) ואח' נ' ש' ואח'
תמ"ש 23829-11-15 נ' ש' ואח'

- 1 26. טענות העמותה וד' הן, בתמצית, כלהלן:
- 2 26.1. רק לרשויות האימוץ באוקראינה מוקנית הסמכות לקבוע, שהתובעת היא שתאומץ על ידי האם המאמצת. יתירה מזו, כשירות המאמץ נקבעת על ידי פ' והעו"ס, ולא על ידי העמותה. ממילא לא ניתן לייחס לעמותה רשלנות בנושאים אלה, שעה שעמדה בכל חובותיה החוקיות, כפי שהעידה גם הגב' ט' שהייתה ממונה על הנושא.
- 3 26.2. התביעה נגד העמותה התיישנה.
- 4 26.3. אין בסיס לטענה לפיה האם המאמצת לא קיבלה ליווי באימוץ, שעה שהגב' ש' ליוותה את האימוץ בעקבות פנייתה של העו"ס לגב' ט' בנדון.
- 5 26.4. נזקים, ככל שנגרמו לתובעת, אינם קשורים לאופן פעולת העמותה, ומעורבות בעלי הדין האחרים ניתקה כל קשר סיבתי אפשרי בין השניים.
- 6 26.5. נזיקה של התובעת אינם כנטען על ידה, עת חוות הדעת נערכה כשהייתה כבת 14.5 שנים, ונודע שהיא מועמדת לגיוס. יתירה מזו, המומחית לא קבעה, ולא יכולה הייתה לקבוע, שהאם המאמצת איננה כשירה לאמץ.
- 7 26.6. לא ניתן לייחס את הנכות שנקבעה על ידי המומחית לתקופה הקצרה בה הייתה העמותה מעורבת באימוץ, לרבות בשל שהותה הממושכת של התובעת במוסדות שונים בהם עברה אירועים לא פשוטים.
- 8 26.7. המומחית העידה, שהותרת התובעת בבית היתומים הייתה מעלה את נכותה.
- 9 26.8. ככל שנפל פגם בהתנהלות העו"ס, הרי אין לעמותה חבות כלשהי לגביו, שעה שהעו"ס איננה עובדת העמותה אלא עצמאית.
- 10 26.9. עדות הגב' ט' לפיה לא היה מקום לפסול את האם המאמצת מלאמץ מוכיחה שלא נפל כל פגם באופן פעולת העמותה.
- 11 26.10. פ' נחשב על ידי המדינה הגוף המוסמך לבצע אבחון להורה מאמץ, כפי שהעידה הגב' ט'. לפיכך, כל טענה בנוגע להכשרתו של הפסיכולוג שביצע את האבחון יש להפנות למדינה.
- 12 27. טענות העו"ס הן, בתמצית, כלהלן:

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 48850-06-12 ש(קטינה) ואח' נ' ש' ואח'
תמ"ש 23829-11-15 נ' ש' ואח'

- 1 27.1. כל שנטען בכתב התביעה הוא, שהעו"ס הייתה שלוחת העמותה. לפיכך, טיעונים אחרים
2 מהווים הרחבת חזית אסורה.
- 3 27.2. אבחון פ' הוא שאישר שהאם המאמצת ראויה לאמץ, והדבר אושרר על ידי פסיכולוג
4 העמותה. אי התאמה, ככל שישנה, בין האבחון להמלצה לאימוץ, לא יכולה לשנות זאת.
5 העו"ס לא יכולה הייתה לצפות, בעת עריכת ההמלצה לאימוץ, את מה שהתרחש בפועל
6 לאחר מכן. לפיכך, נותק הקשר הסיבתי בין פעולות העו"ס לבין הנזק הנטען. לא ניתן
7 היה למנוע את האימוץ או את תוצאותיו. מסקנה זו מתבקשת גם לאור הנכות ממנה
8 סבלה התובעת עוד לפני האימוץ, שגרם לכישלון האימוץ ללא קשר לפועלה של העו"ס.
9 במובן זה מדובר בנזק לא צפוי מבחינתה של העו"ס.
- 10 27.3. יתירה מזו, התובעת לא הוכיחה באמצעות חוות דעת מומחה, שנפל פגם בהמלצה
11 לאימוץ, ולא חקרה את העו"ס על הצהרתה שפעלה בהתאם למקובל. זאת ועוד, הגב' ט'
12 העידה שלא היה מקום לפסול את האם המאמצת מלאמץ באימוץ בין-ארצי, קביעה
13 המנקה את העו"ס מכל חבות אפשרית בנושא זה.
- 14 27.4. אלמלא אומצה התובעת, נזקיה היו חמורים יותר, ויש בכך משום ניתוק הקשר הסיבתי
15 בין מעשיה הנטענים של העו"ס לבין הנזק שנגרם לתובעת. יתירה מזו, לפי הלכת המר
16 לא ניתן לטעון ל"אימוץ בעוולה".
- 17 27.5. קביעת המומחית, לפיה אימוץ מיטיב היה מקטין את נכותה של התובעת הינה
18 ספקולטיבית. לא הוכח שאימוץ כזה היה אפשרי מעיקרו.
- 19 27.6. לעו"ס לא היה שיקול דעת עצמאי לגבי המשפחות שטופלו על ידי העמותה או לגבי נהלי
20 הטיפול בהן, והיא לא החליטה מה יוגש לבית המשפט באוקראינה. יתירה מזו, ככל שיש
21 לעו"ס חבות, הרי העמותה חבה באחריות שלוחית, ואין נפקא מינה שההסדר הכספי
22 היה תשלום כנגד חשבונית. משעה שהתובעת לא טענה לחבות אישית של העו"ס, אין לה
23 חבות כזו.
- 24 27.7. העו"ס פעלה לפי הכללים המקצועיים המקובלים ולפי הנחיות הממונה על אימוץ בין-
25 ארצי, כפי שאישרה הגב' ט', ולכן לא ניתן לייחס לה רשלנות.
- 26 27.8. האם המאמצת קיבלה ליווי הן על ידי העו"ס והן על ידי הגב' ש' וגם בנושא זה לא הייתה
27 רשלנות.

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 48850-06-12 ש(קטינה) ואח' נ' ש' ואח'
תמ"ש 23829-11-15 נ' ש' ואח'

- 1 27.9. המומחית, שבדקה את התובעת לפני כחמש שנים לא יכולה לקבוע את נכותה, שעה
- 2 שהיא מודה שמצבה נתון לשינויים, ושעה שידוע שהיא צפויה להתגייס לשירות צבאי
- 3 בפרופיל 97.
- 4 27.10. לא ניתן לייחס את נכותה הנטענת של התובעת לאימוץ הכושל, שעה שהיא הטלטלה
- 5 שנים בין מוסדות ומצבה הוחמר.
- 6 27.11. הנכות שנוספה לתובעת איננה גבוהה בכל מקרה מ- 10%. לגבי נכות כגון דא נפסק,
- 7 שראוי לפסוק סכום גלובלי ולא לפי אחוזי הנכות. ככל שיבוצע חישוב לפי אחוזי נכות,
- 8 מדובר בנזק של 188,000 ₪ (כולל פיצוי בגין הפרשות סוציאליות). באשר לטיפולים
- 9 נפשיים, הם לא הוכחו, וניתן להעריכם ב- 10,000 ₪. אין מקום לפסוק פיצוי לא ממוני.
- 10 לחילופין, אין מקום לפסוק בראש נזק זה למעלה מ- 100,000 ₪. יש לנכות מסכום
- 11 הפיצוי את ההטבות אותן עשויה התובעת לקבל מהמדינה.
- 12 28. טענות המדינה הן, בתמצית, כלהלן:
- 13 28.1. יש ללמוד מהלכת המר שלא קיימת עילה של "עוולה באימוץ". לא ניתן לקבוע שטוב היה
- 14 לתובעת אלמלא אומצה, או שהאימוץ היה מצליח בדרכים אחרות וכיוצ"ב שאלות
- 15 היפוטטיות שאין להכריע בהן בהליך משפטי. קבלת התביעה משמעותה יצירה יש מאין
- 16 של עוולה חדשה ופתיחת פתח לתביעות ספקולטיביות כל אימת שאימוץ לא יעלה יפה.
- 17 28.2. הסדרת אימוץ בין-ארצי בחוק נועד להסדיר נושא שהיה פרוץ קודם לכן. עם זאת,
- 18 הפיקוח שניתן למדינה הוא "במבט על" בלבד, והאימוץ עצמו מתנהל על ידי עמותות
- 19 העוסקות בכך. מדובר בפיקוח פסיבי בלבד. יתירה מזו, מדובר בפעילות בעלת מאפיינים
- 20 עסקיים, וגם מטעם זה פיקוח המדינה מוקפד פחות.
- 21 28.3. מעורבות המדינה באימוץ בין-מדינתי הינו בשניים: בחינה האם מאמץ פוטנציאלי נכלל
- 22 ברשימת מועמדים שנדחו בעבר טעם האימוץ, שנעשה לפני האימוץ, והסדרת כניסת
- 23 המאומץ לארץ, שנעשה לאחר האימוץ. רק כאשר מוסדרת כניסת המאומץ ארצה יש
- 24 למדינה מידע אודות המאומץ לאחר שכבר ניתן לגביו צו אימוץ בחו"ל. כל הבדיקות שיש
- 25 לבצע טרם מתן צו האימוץ מבוצעות על ידי העמותה ומאושרות על ידי בית המשפט
- 26 בחו"ל. למדינה אין נגיעה לאימוץ המבוצע בחו"ל אלא לאחר שמדובר במעשה עשוי.
- 27 28.4. קביעות המומחית אינן רלוונטיות למצב התובעת כיום, שעה שהתחוויר כי סיימה את
- 28 לימודיה והיא צפויה להתגייס לשירות צבאי.

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 48850-06-12 ש(קטינה) ואח' נ' ש' ואח'
תמ"ש 23829-11-15 נ' ש' ואח'

28.5. עדות האפוסטרופסית לגבי מצבה של התובעת ושהותה במוסדות השונים הינה עדות מפי
השמועה, שעה שהתובעת לא התייצבה לעדות.

28.6. הטלת חיוב על המדינה עלול לעלות כדי פיצוי כפול, שעה שהמדינה היא שמטפלת
בתובעת מיום כישלון האימוץ ועד כה. טיפולים אלה היטיבו את מצבה של התובעת,
שעה שהמומחית קבעה שבלעדיהם הייתה לה נכות של 50%. יתירה מזו, יכול והתובעת
תהא זכאית לקצבאות והטבות שונות מהמדינה וגם במישור זה עלול להיות כפל פיצוי.

דיון והכרעה

התשתית הנורמטיבית

29. אימוץ בין-מדינתי של ילדים הוסדר בתיקון מס' 2 לחוק, מכוחו ובעקבותיו נחקקו סעיפים 28א-
28לט לחוק (לרקע היסטורי, ראו סעיפים 8-9 לפסק דינה של כב' השופטת פרוקצ'יה בבג"ץ
4293/01 משפחה חדשה נ' שר העבודה והרווחה (2009), להלן: פרשת משפחה חדשה).

30. תיקון החוק נועד לתת מענה לישראלים חשוכי ילדים שנתקלו בקשיים לאמץ ילדים בישראל,
ולחקל עליהם את תהליך האימוץ על-ידי אימוץ ילד מחוץ-לארץ. הוא נועד להבטיח שהליך האימוץ
הבין-ארצי ייעשה בצורה תקינה ובהליך חוקי. עם זאת הודגש, כי אף שהרקע לחקיקה נועד לתכלית
של הקלה על מצוקת המבקשים לאמץ, ולפתוח בפניהם נתיבים חדשים שיענו לכמיהתם להורות,
אין להבין את הסדר האימוץ הבין-ארצי כמסיט את מוקד האימוץ מטובת הילד המאומץ לטובתם של
המבקשים לאמץ. תכליתו של ההסדר היא למצוא מענה ראוי לילדים שאינם יכולים לגדול
במשפחתם הטבעית מטעם זה או אחר, וזקוקים לבית בקרב משפחה מאמצת. טובת הילד היתה
ונוותרה ציר מרכזי סביבו בנויים דיני האימוץ, והאימוץ הבין-ארצי בכלל זה (פרשת משפחה חדשה).

31. הוראות הדין הרלוונטיות למקרה דנא (לרבות הכללים שנקבעו בהתאם לסעיף 28לז לחוק, כללים
והנחיות מקצועיות לפעולת עמותה מוכרת, להלן: הכללים), הן כדלהלן:

סעיף 28ב לחוק – "שר העבודה והרווחה ימנה עובד סוציאלי ראשי, כאמור בסעיף 36(ב), שיהיה
הרשות המרכזית לאימוץ בין-ארצי על פי חוק זה..."

סעיף 28ג לחוק – "אימוץ בין-ארצי יבוצע באמצעות עמותה, כמשמעותה בחוק העמותות,
התש"ס-1980, שמטרתה הבלעדית היא פעילות בתחום האימוץ הבין-ארצי,
ואשר שר העבודה והרווחה ושר המשפטים (להלן – השרים) הכירו בה לפי חוק
זה (להלן – עמותה מוכרת)..."

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 48850-06-12 ש(קטינה) ואח' נ' ש' ואח'
תמ"ש 23829-11-15 נ' ש' ואח'

סעיף 28 לחוק - "בפעילותה לפי חוק זה תנהג עמותה מוכרת בתום לב, במסירות ולפי הוראות כל דין, תוך הבטחת טובת הילד וכיבוד זכויותיו היסודיות, לרבות אלה המוכרות במשפט הבינלאומי; העמותה המוכרת תשא בחובת נאמנות גם כלפי מי שפנה אליה בבקשה לאמץ ילד או כלפי מי שכבר אימץ ילד באמצעותה, כל עוד לא יפגע הדבר בחובת הנאמנות כלפי הילד".

סעיף 28 לחוק - "בקשה לאמץ ילד ממדינת חוץ תוגש לעמותה מוכרת בידי תושב ישראל...".

סעיף 28 לחוק - (א) העמותה המוכרת תבדוק את כל אלה:

- (1) כשירותו והתאמתו של המבקש להיות הורה מאמץ;
- (2) רקעו המשפחתי של המבקש ומצבו הרפואי בעבר ובהווה;
- (3) סביבתו החברתית של המבקש;
- ...
- (6) יכולתו של המבקש להתחייב לאמץ ילד באימוץ בין-ארצי;
- ...
- (8) עניינים אחרים שייקבע שר העבודה והרווחה, לרבות הערכה נפשית של המבקש ומשפחתו".

סעיף 3 לכללים - "נתמלאו הוראות סעיף 2, יערוך עובד סוציאלי מטעם העמותה חוות דעת בדבר כשירותו והתאמתו של המבקש להיות הורה מאמץ שתתבסס על -

- ...
- (3) שיחה עם מי שהמבקש ציין אותו בבקשה כמי שמכיר אותו היטב, לפי הצורך.
- ...

(6)(ב) לא תקבע עמותה מוכרת כי המבקש כשיר לאמץ ילד באימוץ בין-ארצי אלא לאחר שקיבלה הערת מסוגלות של המבקש ומשפחתו, כאמור בתקנות אימוץ ילדים (בדיקת כשירות מבקש), התשנ"ח-1998.

- ...
- (6)(ד) העובד הסוציאלי יקבע בחוות דעת בכתב שהוכנה לפי סעיף קטן (א), ובאישור צוות שתקים העמותה ושיכלול עובד סוציאלי נוסף ופסיכולוג כאמור בתקנות אימוץ ילדים (בעי מקצוע בעמותה מוכרת), התשנ"ח-1998, אם המבקש כשיר לאמץ ילד, ופרטים אודות הילד שמתאים לאימוץ בידי המבקש."

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 48850-06-12 ש' (קטינה) ואח' נ' ש' ואח'
תמ"ש 23829-11-15 נ' ש' ואח'

סעיף 28 לחוק – "אישורה עמותה מוכרת, לאחר שערכה בדיקה ובירור כאמור בסעיף 28ח, כי המבקש נמצא כשיר ומתאים לאמץ ילד באימוץ בין-ארצי, רשאית היא לפנות לרשות המוסמכת של מדינת החוץ, שבה היא רשאית לפעול, בבקשה למסור למבקש ילד למטרת אימוץ בין-ארצי; לבקשה תצורף חוות דעת ערוכה בידי עובד סוציאלי ובה העניינים המפורטים בסעיף 28ח(א)..."

סעיף 28ב לחוק – "(א) הודיעה הרשות המוסמכת של מדינת החוץ כי נמצא ילד המתאים לאימוץ על ידי המבקש, תוודא העמותה המוכרת כי —

(1) הרשות המוסמכת של מדינת החוץ קבעה, לאחר שבדקה אפשרויות השמה של הילד במדינת החוץ, שמסירת הילד לאימוץ בידי המבקש היא לטובתו של הילד;
..."

סעיף 28ג לחוק – "העמותה המוכרת תבקש מהרשות המוסמכת של מדינת החוץ חוות דעת על הילד, זהותו ומידת התאמתו לאימוץ, על משפחתו, רקעו, סביבתו החברתית, דתו, מצבו הרפואי בעבר ובהווה, וכל פרט מהותי אחר."

סעיף 28יד לחוק – "קיבלה העמותה המוכרת את המסמכים ואת חוות הדעת הנדרשים על פי סעיפים 28ב ו-28ג, תקבע על-פי חוות דעת של עובד סוציאלי אם אימוצו של הילד על ידי המבקש הוא לטובת הילד."

סעיף 6 לכללים – "קיבלה העמותה המוכרת את המסמכים ואת חוות הדעת הנדרשים לפי סעיפים 28ב ו-28ג לחוק –

...
(2) תקבע העמותה לאחר קבלת חוות דעת האמורה בפסקה (1) וחוות הדעת של עובד סוציאלי כאמור בסעיף 28ג לחוק, אם ניתן למסור את הילד למבקש לצורך אימוצו..."

סעיף 9 לכללים – "נמסר למבקש ילד -

...
(1) יערוך עובד סוציאלי מטעם העמותה לפחות שני ביקורים בבית המבקש; ביקור ראשון בתוך שלושת החודשים הראשונים שלאחר מסירת הילד וביקור שני לקראת מלאת שישה חודשים למסירתו;

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 48850-06-12 ש(קטינה) ואח' נ' ש' ואח'
תמ"ש 23829-11-15 נ' ש' ואח'

העובד הסוציאלי יכתוב, לאחר כל ביקור, חוות דעת על קליטתו של
הילד בבית המבקש ;

"...

סעיף 9א לכללים – "בתוך שלושת החודשים הראשונים לאחר מסירת הילד תעביר העמותה לרשות
המרכזית (1) את המידע המפורט בסעיף 28כו(ד) לחוק, מתורגם לעברית; (2)
חוות הדעת הראשונה שכתב על קליטת הילד בבית המבקש כאמור בסעיף
(2)9; "...

סעיף 28כג לחוק – "(א) השרים רשאים להכיר בעמותה לאחר שמצאו כי התקיימו כל אלה:

(2) לעובדי העמותה הכישורים הדרושים לפעול במומחיות מקצועית
נאותה באימוץ בין-ארצי;

"...

סעיף 28כו' לחוק – "(א) עמותה מוכרת תהא נתונה לפיקוחה של הרשות המרכזית.

(ב) עמותה מוכרת תמסור לרשות המרכזית, על פי דרישתה מעת לעת, מידע
ומסמכים מדגמיים הנוגעים למבקש או לילד שנתקבל למטרת אימוץ על
ידיו או לפעילות העמותה המוכרת, והכל לצורך מילוי תפקידיה של
הרשות המרכזית.

"...

סעיף 28לה לחוק – "הפרת הוראה מהוראות סעיפים 28ח, 28ט, 28י, 28יד, 28יח, 28כו(ב), 28כז(א)
ו- (ב) ו-28כט היא עוולה בנזיקין, ופקודת הנזיקין [נוסח חדש], תחול עליה,
בכפוף להוראות חוק זה."

סעיף 28לח לחוק - "לא תותר כניסה לישראל של ילד למטרת אימוץ בין-ארצי, אלא אם כן התקיימו
הוראות חוק זה."

32. ראוי להתייחס גם לתקנות אימוץ ילדים (בדיקת כשירות מבקש), תשנ"ח-1998 (להלן: תקנות
הכשירות). תקנה 1 לתקנות הכשירות קובעת לאמור: "עמותה מוכרת תקבל, לצורך קביעת
כשירותו של מבקש להיות הורה מאמץ, חוות דעת בכתב להערכת המסוגלות של מבקש
ומשפחתו לאמץ ילד באימוץ בין-ארצי (להלן - הערכת מסוגלות)".

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 48850-06-12 ש(קטינה) ואח' נ' ש' ואח'
תמ"ש 23829-11-15 נ' ש' ואח'

- 1
- 2 תקנה 2 לתקנות הכשירות קובעת לאמור: "הערכת מסוגלות תיערך בידי פסיכולוג, כמשמעותו
- 3 בתקנות אימוץ ילדים (בעלי מקצוע בעמותה מוכרת), תשנ"ח-1998" (קרי - פסיכולוג "מומחה
- 4 בתחום פסיכולוגיה קלינית").
- 5 33. הנה כי כן, אימוץ בין ארצי מבוצע באמצעות עמותה המורשית לעסוק בכך (עמותה מוכרת,
- 6 כמשמעותה בסעיף 28 לחוק). מדובר בהליך סדור ומובנה, שלב אחר שלב, כאשר התקדמות לשלב
- 7 הבא מותנית בהתקיימות כל תנאי השלב הקודם. בתמצית, מתנהל אימוץ בין-ארצי לפי השלבים
- 8 שלהלן:
- 9 33.1. המבקש לאמץ ילד באימוץ בין-מדינתי מגיש לעמותה בקשה בצרוף המסמכים הנדרשים
- 10 (סעיף 28 לחוק).
- 11 33.2. העמותה בודקת את התאמתו של המבקש לאמץ באימוץ בין-מדינתי, לפי הקריטריונים
- 12 המפורטים בסעיף 28 לחוק. בכלל זה על העמותה לקבוע את כשירותו והתאמתו של
- 13 המבקש להיות הורה מאמץ על בסיס חוות דעת של פסיכולוג קליני.
- 14 33.3. הגיעה העמותה למסקנה בדבר התאמת המבקש לאמץ באימוץ בין-מדינתי, היא פונה
- 15 לרשות הרלוונטית בחו"ל בבקשה למסור למבקש ילד לאימוץ. לבקשה זו יש לצרף חוות
- 16 דעת ערוכה על ידי עובד סוציאלי בנוגע לאמור בסעיף 28(א) לחוק, קרי – חוות דעת
- 17 בדבר "כשירותו והתאמתו של המבקש להיות הורה מאמץ" (סעיף 28א לחוק).
- 18 33.4. ככל שהרשות הרלוונטית בחו"ל מודיעה, שנמצא ילד המתאים לאימוץ על ידי המבקש,
- 19 על העמותה לוודא, שמתקיימים לגבי הילד הנדון התנאים המפורטים בסעיף 28ב לחוק.
- 20 בכלל זה על העמותה לוודא, שהרשות הרלוונטית בחו"ל קבעה שמסירת הילד הנדון
- 21 למאמץ הספציפי הינה לטובתו של הילד (סעיף 28ב(א)(1) לחוק). לאחר מכן על העמותה
- 22 לבקש מהרשות הרלוונטית בחו"ל חוות דעת על הילד, לרבות אודות מידת התאמתו
- 23 לאימוץ (סעיף 28ג לחוק).
- 24 33.5. לאחר קבלת המסמכים הנדרשים מהרשות הרלוונטית בחו"ל, כמפורט לעיל, קובעת
- 25 העמותה, על פי חוות דעת של עובד סוציאלי, אם האימוץ של הילד הרלוונטי על ידי
- 26 המבקש הספציפי הוא לטובת הילד (סעיף 28ד לחוק).
- 27 33.6. רק לאחר כל אלה פונה העמותה לשר הפנים בבקשה לאשר את כניסת הילד המאומץ
- 28 לישראל (סעיף 28טו לחוק).

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 48850-06-12 ש(קטינה) ואח' נ' ש' ואח'
תמ"ש 23829-11-15 נ' ש' ואח'

עוולה באימוץ

1
2 34. סוגיה מקדמית, שהועלתה בווריאציות שונות (על ידי האם המאמצת, העו"ס והמדינה), היא, האם תיתכן עוולה באימוץ? לפי הנטען, יש ללמוד גזירה שווה מהלכת המר, בה נקבע, שמנקודת
3 מבטו של יילוד לא ניתן לקבוע שטוב מותו (אי הולדתו) מחייו. לפי הנטען, בה במידה לא יכולה
4 התובעת לטעון, שמוטב היה אלמלא אומצה משאומצה. אין בידי לקבל טענה זו. הולדה איננה
5 פעולה משפטית, אלא חלק מ"משפט הטבע" (עא 3077/90 פלונית נ' פלוני, פ"ד מט(2) 578, 595,
6 דנ"א 7015/94 היועץ המשפטי לממשלה נ' פלונית, נ(1) 48, 102). מדובר בפעולה הכרוכה בזכויות
7 יסוד בסיסיות (הזכות לחיים, להורות וכו'), אך הורתן איננה במשפט, אלא בטבעו של אדם באשר
8 הוא אדם. אימוץ, להבדיל, הוא יציר המשפט, מכוחו יכון ומכוחו יחדל. כל כמה שאימוץ מבטא
9 כמיהה בסיסית להורות, ומאפשר את מימושה (פרשת משפחה חדשה, עמ' 14), הוא איננו זכות
10 קנויה (שם, עמ' 18). לפיכך, נלווה לאימוץ מערך הזכויות והחבויות הנלווה לכל פעולה. בכלל זה
11 עומדת למאמץ ולמאומץ הזכות לצפות כי הפעלת הסדרי האימוץ בידי המדינה תיעשה בדרך תקינה
12 (שם). בכלל זה עומדת למאומץ הזכות לצפות, שהחוק, המאפשר את אימוצו, ייושם באופן ראוי.
13 זכות זו עומדת למאומץ הן כלפי המאמץ, הן כלפי עמותה העוסקת בכך, והן כלפי המדינה. באופן
14 קורלטיבי עומדת כנגד הזכות האמורה, חובת המאמץ, העמותה והמדינה לפעול באופן סביר, תוך
15 קיום החובות החקוקות הרלוונטיות (כאמור מפורשות בסעיף 28 לחוק). לפיכך, אין בידי לקבל
16 את הטענה, לפיה התובעת מנועה לטעון, שאימוצה היה רשלני, או שבוצע תוך הפרת חובות
17 חקוקות.
18

19 35. עם זאת, ומטבע הדברים, שונה חובת הזהירות של מאמץ כלפי מאומץ, מחובתם של אחרים
20 העוסקים באימוץ. כל עוד ההורה המאמץ אינו מסתיר פרטים רלוונטיים (קל וחומר מטעה), דומה
21 שלא ניתן לטעון לרשלנות של המאמץ בהליכים הקודמים לאימוץ. אישור של הגופים הרלוונטיים
22 להתנעת הליך אימוץ על ידי הורה מאמץ ששיתף פעולה בתום לב במילוי דרישות החוק, שולל
23 אפשרות לטעון שהמאמץ התרשל בכך. מסקנה אחרת משמעותה, הלכה למעשה, הכרה שאיננה
24 אפשרית בעוולה הנוגעת לרצון, להבדיל ממעשה. יתירה מזו, הגשת בקשה לאימוץ, הנעשית בתום
25 לב ועל פי דין, לא יכולה לבסס עוולה, בהיותה מימוש זכות על פי חוק. עם זאת, פשיטא שמאמץ
26 יכול לעוול כלפי מאומץ במילוי תפקידו כהורה, כאמור בפרשת אמין.

חבות האם המאמצת

27
28 36. צודק בא כוחה של האם המאמצת, שעילות התביעה נגד מרשתו אינן נהירות די הצורך. לא ברור
29 במה בדיוק התרשלה האם המאמצת לשיטת התובעת, ואילו חובות חקוקות הפרה לטענתה.
30 37. כאמור לעיל, לא ניתן לטעון לרשלנות בשל רצון לאמץ. לפי סעיף 35 לפקודה, מעשה או מחדל
31 עלולים להיות רשלניים, ולא כוונה או רצון. לפיכך, גם אילו קיבלתי את הנרמז בסעיף 17 לסיכומי

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 48850-06-12 ש(קטינה) ואח' נ' ש' ואח'
תמ"ש 23829-11-15 נ' ש' ואח'

- 1 התובעת, משל מניעיה של האם המאמצת היו תועלתניים (ואינני מקבל זאת), לא היה בכך כדי
- 2 לבסס עילת תביעה. כנטען בסיכומי האם המאמצת, היא פעלה לפי הוראות העמותה, ובכלל זה
- 3 העמידה את עצמה לבדיקת גורמי המקצוע, ואין טענה לפיה האם המאמצת הסתירה מידע
- 4 רלוונטי או מסרה מידע שגוי. בנסיבות אלה הגשת הבקשה לאימוץ לא יכולה לבסס עילת תביעה
- 5 נזיקית נגד האם המאמצת.
- 6 38. אשר למערכת היחסים בין האם המאמצת לתובעת לאחר אימוצה, מדובר במערכת יחסים בין
- 7 הורה לילדו (סעיף 16 לחוק). לכן ככל שהמאמץ מתרשל במילוי חובותיו ההוריות כלפי המאומץ
- 8 או מפר חובות חקוקות הנוגעות לכך, הדברים עלולים לבסס עילת תביעה, כפי שנפסק בפרשת
- 9 אמין (בגדריה הצרים). והנה, הוכח, שהאם המאמצת עשתה כל שלאל ידה כדי לגדל את התובעת
- 10 כראוי בכל מובן אפשרי, לרבות התפטרות ממקום עבודתה על מנת להקדיש את כל כולה לתובעת.
- 11 הדברים הוצהרו בסעיפים 24-26 לתצהיר האם המאמצת, שלא נסתר בחקירתה. נהפוך הוא,
- 12 בחקירתה חזרה האם המאמצת על הדברים בעדות מהימנה ונוגעת ללב (עמ' 159 שו' 15-16, עמ'
- 13 160 שו' 1-5, עמ' 163 שו' 20-11¹). פועלה המסור של האם המאמצת עבור התובעת במישור
- 14 הרפואי-טיפולי מתחוויר גם לנוכח מוצגים 18-32 למוצגי האם המאמצת. הנה כי כן, האם
- 15 המאמצת עשתה כל שלאל ידה על מנת לגדל כראוי את התובעת. למרות זאת מערכת היחסים בין
- 16 השתיים התדרדרה קשות במהלך שנת 2006, והאימוץ כשל. אין ראיות, שהתדרדרות וכישלון
- 17 אלה נעוצים ברשלנות של האם המאמצת כהורה או בהפרת איזו מחובותיה החקוקות.
- 18 39. טענה אחרונה בפי התובעת נוגעת לפרידה בינה לבין האם המאמצת. לפי הנטען, האם המאמצת
- 19 נייערה את חוצנה כליל מהתובעת מעת שהעבירה אותה למשמורת רשויות הרווחה. אין בידי לקבל
- 20 את הטענה מכמה מטעמים: ראשית, על דעת גורמי המקצוע חתמה האם המאמצת על "**הסכמת**
- 21 **הורה לאימוץ**" (נספח 39 למוצגי האם המאמצת) הכוללת הצהרה לפיה ידוע לה "**שהאימוץ**
- 22 **יפסיק את החובות והזכויות שבין הילד לבין הוריו ושאר קרוביו והסמכויות הנתונות להם ביחס**
- 23 **אליו**". שנית, מעת שנחתמה ההסכמה דלעיל, ועד מינוי האפוטרופסית, היו מסורות כל הסמכויות
- 24 ההוריות לגב' ר' (סעיף 15 במוצג 40 למוצגי האם המאמצת). שלישית, לאור חריפות המשבר בין
- 25 התובעת לאם המאמצת, לא הייתה היתכנות של ממש לקשר בין השתיים, כעולה מדיון החירום,
- 26 בו נכתב: "**א' סירבה לחזור הביתה עם ד', בכתה וצעקה שהיא רוצה לחזור לנ', אימא במשפחת**
- 27 **קלט. לא נרגעה עד שהובטח לה שלמחרת תוצא למקום אחר. ב- 21:30 ד' התקשרה לאב'**
- 28 **שהילדה מסרבת להתקלח ורוצה לעזוב ושתדבר עם א'.**" א' נרגעה רק אחרי שאב' הבטיחה לה".
- 29
- 30 בדיון בוועדת ההחלטה נאמר: שכאשר התובעת נלקחה מבית האם המאמצת היא "**ברחה למונית**
- 31 **בשמחה, לאחר שביללה בכתה ורצתה כבר ללכת, כשהאם לא הצליחה להרגיע אותה. אב'**

¹ ההפניות הן לפי המספור בפועל.

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 48850-06-12 ש(קטינה) ואח' נ' ש' ואח'
תמ"ש 23829-11-15 נ' ש' ואח'

1 בטלפון הצליחה להרגיע את הילדה. הילדה סירבה להיפרד מהאם. לבסוף התרצתה, אך האם
2 ישבה באדישות. במונית הילדה הייתה רגועה... בבית הילדים הילדה לא דיברה על האם
3 באמירות של געגוע" (ההדגשה במקור). באותו דיון דווח מבית הילדים שהתובעת "דיברה על
4 האם בעיונות". דווח על "התנגדות לאמה, ואח"כ משאלה לראותה, ושוב המשאלה נעלמת באופן
5 מוזר ולא רציף". מן המקובץ עולה, שאין ראיה, ששימור קשר בין התובעת לאם המאמצת, על
6 רקע הפרידה הטראומטית, היה בטובת התובעת. לפי האמור בהערכה הפסיכיאטרית בכל הנוגע
7 לחוסר יכולתה של התובעת לשמר קשר עם הורה מיטיב, ישנו ספק מהותי בנדון.
8 אמת, האם המאמצת לא הביעה כל רצון לשמור על קשר עם התובעת לאחר פרידתן, אך האמור
9 לעיל מנתק קשר סיבתי אפשרי בין התנהלות זו לבין הנזק הנטען.

10 40. מן המקובץ עולה, שעילת התביעה כנגד האם המאמצת לא הוכחה, ולכן דין התביעה כנגדה
11 להידחות.

חבות העמותה

על החבות באופן כללי

14 41. כמבואר לעיל, אימוץ בין ארצי מבוצע באמצעות עמותה מוכרת כמשמעותה בחוק. ממילא ברי,
15 שעל העמותה לבצע את המוטל עליה על פי החוק, והיא איננה יכולה להטיל על אחרים חובות
16 אלה, באופן שיחדלו להיות חובותיה. ממילא ככל שהעמותה לא מילאה את חובותיה היא עלולה
17 לחוב בנזיקין, הן בעוולת הרשלנות והן בעוולת הפרת חובה חקוקה (סעיפים 28ד, 28ל לחוק).
18 בלשון אחרת, לצורך ביצוע חובות העמותה המנויות בחוק לעניין אימוץ בין-ארצי, לא ייתכנו יחסי
19 מזמין-קבלן בין העמותה למאן דהוא, בגינם תהא פטורה מאחריות בנזיקין (בגדרי סעיף 15
20 לפקודה, ראו, ע"א 273/80 משה מדינה נ' שלמה כהן, לז(2) 29). לאור האמור, אין נפקות לסיווג
21 היחסים המשפטיים המדויקים בין העמותה לבין העו"ס או בינה לבין פ'. למעלה מן הצורך אעיר,
22 שאילו נבחנה חבות העמותה בגדרי סעיף 13 לפקודה (חבות מעביד, כשיטת העו"ס), לא היה בכך
23 כדי לפטור את העמותה, בשים לב לסעיפים 13(א) (2) רישא ו- 13(ב) לפקודה. אף לא היה בכך
24 לפטור את העו"ס מחבות, שעה שאחריות שלוחית מוסיפה מעוול ולא גורעת (עא 22/75 כליפא
25 אדרי נ' יחזקאל עזיזיאן, פ"ד ל(1) 701, 708). זאת ועוד, גם אילו קיבלתי את עמדת העמותה, שלא
26 התקיימו יחסי עובד-מעביד בינה לבין העו"ס, הייתה לעמותה חבות לאור הוראת סעיף 14
27 לפקודה (חבות שולח). הלכה פסוקה היא, שחבות שולח קורמת עור וגידים כאשר השלוח מבצע
28 משימה, המוטלת על השולח (עא 502/78 מדינת ישראל נ' ירוחם ניסים, פ"ד לה(4) 748, 756).
29 והנה, לא ניתן לחלוק שהעו"ס ביצעה משימות שהוטלו בחוק על העמותה ובמקומה.
30 לפיכך, ניסיון העמותה לתלות את הקולר ברשויות בחו"ל, או בפ' או בעו"ס על מנת לרחוץ בניקיון
31 כפיה, הוא ניסיון עקר.

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 48850-06-12 ש(קטינה) ואח' נ' ש' ואח'
תמ"ש 23829-11-15 נ' ש' ואח'

42. דין טענת ההתיישנות, שנטענה על ידי העמותה בחצי פה, להידחות. עילת התביעה נולדה בשנת 2006, עת כשל האימוץ, ולא בעת מתן צו האימוץ. לכן התביעה לא התיישנה משהוגשה בשנת 2012 (סעיפים 5 ו-6 לחוק ההתיישנות, התשי"ח 1958, סעיף 289(2) לפקודה). יתירה מזו, מניין תקופת ההתיישנות לא החל בטרם מלאו לתובעת 18 שנים (סעיף 10 לחוק ההתיישנות), וגם מטעם זה דין טענת ההתיישנות להידחות.

6

7 מעשים ומחדלים טרם הגעת התובעת ארצה

8 43. האבחון

9 43.1. חובתה הראשונה של העמותה, הייתה לבדוק את כשירותה והתאמתה של האם
10 המאמצת להיות הורה מאמץ (סעיפים 28ח(א)(1) לחוק). על מנת למלא חובה זו צריכה
11 הייתה העמותה לפעול לקבלת הערכת מסוגלות של האם המאמצת, שתערך על ידי
12 פסיכולוג קליני (תקנות 1-2 לתקנות הכשירות).

13 43.2. התובעת טוענת, שד"ר ר' אינו פסיכולוג קליני. העמותה לא מכחישה זאת, ואף לא
14 הוכיחה אחרת. טענת העמותה היא, שד"ר ר' מועסק על ידי פ', שהינו גוף מקובל וידוע
15 בביצוע אבחוני מסוגלות מטעם השירות למען הילד (כפי שהעידה הגב' ט', עמ' 455 שו'
16 12-15). משכך, כך העמותה, אין לה אחריות באשר לזהות עורך האבחון. אין בידי לקבל
17 את הטענה. כאמור, גם אם פ' התרשלה במינוי ד"ר ר' לביצוע האבחון (ולעת הזו אינני
18 קובע ממצא בנדון), הדבר אינו משחרר את העמותה מחבותה. החובה לבצע אבחון
19 באמצעות פסיכולוג קליני היא חובתה של העמותה. העמותה לא יכולה להתנער מחובה
20 זו, ללא הבדל מי הגוף אליו פנתה לשם עריכת האבחון. ככל שהעמותה החליטה לפנות
21 לפ', היה עליה לוודא, שהאבחון נערך כדין. מחדלה של העמותה בנדון הינו רשלני, ועולה
22 גם כדי הפרת חובה חקוקה (סעיף 28 לה לחוק).

23 44. ההמלצה לאימוץ

24 44.1. חובתה השנייה של העמותה הייתה לקבוע, לאחר בדיקת כל הפרמטרים המנויים בסעיף
25 28ח לחוק, את כשירותה והתאמתה של האם המאמצת לאמץ ילד באימוץ בין-ארצי.
26 קביעה זו נעשית בחוות דעת ערוכה על ידי עובד סוציאלי, אותה על העמותה לצרף
27 לפנייתה לרשות המוסמכת בחו"ל (סעיף 28יא לחוק).

28

29 במילים אחרות, מדובר בחוות דעת שעורכת העמותה בבחינת סיכום של כלל הממצאים

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 48850-06-12 ש(קטינה) ואח' נ' ש' ואח'
תמ"ש 23829-11-15 נ' ש' ואח'

- 1 בנושאים המפורטים בסעיף 28 לחוק. מסמך חשוב זה מהווה תנאי בלעדיו אין להתנעת
- 2 הליך האימוץ מעיקרו. במקרה דנא נערכה חוות הדעת האמורה על ידי העו"ס, היא
- 3 ההמלצה לאימוץ.
- 4 44.2. המתבונן בעין בלתי משוחדת באבחון, מחד גיסא, ובהמלצה לאימוץ, מאידך גיסא, מגיע
- 5 על נקלה למסקנה, שהאחרון נערך בהתעלם מכל ממצא לא מחמיא שנכתב בראשון.
- 6 להלן ממצאי האבחון שלא נזכרו ולו ברמז בהמלצה לאימוץ:
- 7
- 8 44.2.1. "אישה רגשית ותלותית".
- 9 44.2.2. "נטייה לחשש, חרדה ותלותיות".
- 10 44.2.3. "משהו לא עד הסוף בוגר, מלוטש ומפוכח בסגנונה".
- 11 44.2.4. "מעט מודעות עצמית ובגרות".
- 12 44.2.5. "קושי בביטוי עצמי בוגר, ביצירת קשרים מתוך יוזמה עצמית, ובביטוי של תוקף
- 13 אישי".
- 14 44.2.6. "סימנים של התבטלות עצמית".
- 15 44.2.7. "קושי בייזום חברתי".
- 16 44.2.8. "דלות מסוימת בביטוי רגשי".
- 17 44.2.9. "דפוס של השטחת אפקט".
- 18 44.2.10. "מתחת לפני השטח קיימים פחדים וחרדות רבים".
- 19 44.2.11. "זקוקה ל"פיה" שהיא דמות שתנחה ותדריך אותה. ד' נותרה לא עד הסוף
- 20 בוגרת".
- 21 44.2.12. "נדרש ליווי".

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 48850-06-12 ש(קטינה) ואח' נ' ש' ואח'
תמ"ש 23829-11-15 נ' ש' ואח'

- 44.3. לא למותר לשוב ולציין, שמתוך תשעה פרמטרים בטבלת סיכום האבחון, שהציון המרבי בכל אחד הם הוא 9, לא קיבלה האם המאמצת באף אחד ציון גבוה מ-5. האם המאמצת קיבלה בארבעה פרמטרים ציון 4 ובחמישה ציון 5. בשכלול כללי קיבלה האם המאמצת ציון השקול ל-50 מתוך 100 (41 מתוך 81), שבתחומים אחרים מכונה "בלתי מספיק". גם נתונים אלה לא נזכרים ולו ברמז בהמלצה לאימוץ.
- 44.4. משעה שאף אחד מהממצאים ה"שליילים" לא נזכר בהמלצה לאימוץ, ולא צוין הציון הנמוך שקיבלה האם המאמצת בסיכום האבחון, התמונה המצטיירת מההמלצה לאימוץ הינה ורודה להפליא. אין כל זכר לתלותיות, לחרדות ופחדים רבים, לחוסר בגרות, למודעות עצמית נמוכה, לקושי ביצירת קשרים ויזום חברתי, לנטייה להתבטלות עצמית, ולדלות מסוימת בביטוי רגשי. תחת זאת מתוארת האם המאמצת כחברותית ומוקפת חברים, כיוצרת קשר חיובי עם הסביבה ויודעת להתאים את עצמה לסובביה, וכבעלת יכולת לבטא רגשות של כאב וצער "**באופן חיובי**" (לשון ההמלצה לאימוץ). בסיכום ההמלצה לאימוץ נעשה שימוש במילים חמות אף יותר. אישה המתוארת באבחון כבעלת אפקט שטוח ודלות מסוימת בביטוי רגשי הופכת בהמלצה לאימוץ לבעלת "**רמה גבוהה בתחום הרגשי**". אישה המתוארת באבחון כבעלת מודעות עצמית נמוכה, הופכת בהמלצה לאימוץ ל"**בעלת יכולת תובנה**". אישה המתוארת באבחון כבעלת חרדות ופחדים רבים, הנוטה להתבטלות עצמית ותלותית, הופכת בהמלצה לאימוץ לאישה עליה נכתב: "**(ו)אין לי ספק באשר ליכולת ההורית שלה**". לא ייפלא על כן, שאת ההמלצה לאימוץ חותמות מילותיה החמות והבלתי מסויגות של העו"ס לאמור: "**הריני רואה בגב' ד.ש כשירה להורות מאמצת, וממליצה בחום רב להיותה כשירה לאם מאמצת**" (ההדגשה לא במקור). כך! זאת ועוד, גם התניית האימוץ במתן ליווי לאם המאמצת לא נזכרת ולו ברמז בהמלצה לאימוץ.
- 44.5. במילים אחרות, העמותה, באמצעות העו"ס, שיפצה ללא הכר את האבחון עד אובדן קשר בין האמור בהמלצה לאימוץ לבין הנאמר באבחון. ההבדל התהומי בין שני המסמכים מעיד על כוונת מכוון לצייר תמונה מלאכותית, שאין בינה לבין נתוני האמת כמעט ולא כלום.
- 44.6. בחקירתה הודתה העו"ס שהיא ציינה במודע רק את החלקים החיוביים באבחון (עמ' 491 שו' 20-23, עמ' 523 שו' 8-22). העו"ס טענה בעדותה, שהנושא שמעניין את הרשויות באוקראינה הינו רק אם יש פסילה מלאמץ אם לאו, ונאמנה לגישתה זו לא כללה בהמלצה לאימוץ את החלקים ה"שליילים" (עמ' 492 שו' 9-5). העו"ס תירצה זאת גם באמונתה שאותם חלקים בעייתיים ניתנים לשיפור (עמ' 526 שו' 12-6, עמ' 529 שו' 9-13). לא עלה בידי העו"ס להבהיר כיצד מהאבחון נבעה המלצה ללא ליווי ואף המלצה

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 48850-06-12 ש(קטינה) ואח' נ' ש' ואח'
תמ"ש 23829-11-15 נ' ש' ואח'

- 1 חמה (עמ' 531 שו' 1-11).
- 2 הנה כי כן, לא זו בלבד, שחקירת העו"ס לא סיפקה הסבר מניח את הדעת להבדל התהומי
- 3 בין האבחון להמלצה לאימוץ, אלא התברר שמדובר במעשה מודע ומכוון.
- 4 44.7. משעה, שאין חולק, שהרשויות באוקראינה מקבלות רק את ההמלצה לאימוץ ולא את
- 5 האבחון, ומשעה שברי, שלעמותה תמריץ כלכלי משמעותי שהאימוץ יצא לפועל - יש
- 6 רגליים איתנות לסברה, שההמלצה לאימוץ נערכה על מנת למנוע כל אפשרות שהרשויות
- 7 באוקראינה תדחנה את האם המאמצת. מכל מקום, ברי בעליל שההמלצה לאימוץ
- 8 נערכה ברשלנות רבתי, תוך סילוף האבחון כמעט בכל פרמטר אפשרי. בכך אף הופרה
- 9 החובה החקוקה, שבסעיף 28 לחוק.
- 10 44.8. רשלנות העמותה בעריכת ההמלצה לאימוץ נגעה גם לפרמטרים אחרים המנויים בסעיף
- 11 28ח(א) לחוק. פרמטרים אלה אינם לוז ההמלצה לאימוץ, אך בדיקתם הרשלנית מעידה
- 12 על אופן עריכת ההמלצה כולה. בין השאר התברר שנתונים באשר למצבה הפיננסי של
- 13 האם המאמצת לא נבדקו כדבעי. בכלל זה צוין, שהאם המאמצת משתכרת 2,700 ₪
- 14 לחודש, בעוד נתונים שנמסרו לעמותה העידו על הכנסה של 1,600 ₪ לחודש בלבד, והיה
- 15 רק תלוש אחד בו צוין הסכום הגבוה יותר (עדות העו"ס, עמ' 459-460). על מנת לתרץ
- 16 את המחדל טענה העו"ס, שהיא בחנה מכלול של נתונים, לרבות את העובדה שלא
- 17 המאמצת אח המתגורר בקנדה, שהינו אדם מבוסס שיסייע לה (עמ' 460 שו' 9-17). דא
- 18 עקא, התברר שהעו"ס לא טרחה אפילו להתקשר לאותו אח על מנת לברר אם יש דברים
- 19 בגו. גם באשר לשכר הדירה שמקבלת לכאורה האם המאמצת (650 דולר לחודש), לא
- 20 עלה בידי העו"ס להבהיר כיצד הדבר נבדק (עמ' 459 שו' 1-3). אפילו נלך לקולא בנושא
- 21 זה, כל שהיה ידוע בעת עריכת ההמלצה לאימוץ הוא שיש לאם המאמצת הכנסה של 650
- 22 דולר וכ- 1,600 ₪ לחודש. ממילא ברי, שהקביעה לפיה **"מצבה הכלכלי פיננסי של ד.ש**
- 23 **חיובי"** כאמור בהמלצה לאימוץ, לא נבדקה כראוי.
- 24 44.9. עוד התברר שהעו"ס לא בדקה את הרקע החברתי והמשפחתי של האם המאמצת, כנדרש
- 25 בסעיפים 28ח(א)(2), 28ח(א)(3) ו- 28ח(א)(8) לחוק. העו"ס הסתפקה בשיחות עם האם
- 26 המאמצת ושיחה טלפונית עם מר ר.ר, שהוצג כחבר שלה. גם בשיחה האמורה לא טרחה
- 27 העו"ס לתהות על טיב הקשר בין מר ר' לבין האם המאמצת על מנת לדעת איזה משקל
- 28 יש לתת לדבריו (עמ' 465 שו' 11-23). יתירה מזו, מר ר' היה אחד משלושה שהוגדרו
- 29 בבקשה לאימוץ בין-ארצי (מוצג 3 למוצגי האם המאמצת) **"אנשים המכירים מקרוב את**
- 30 **המבקש/ת שניתן לפנות אליהם לקבלת מידע"**. דא עקא, התחוור שהעו"ס לא טרחה
- 31 להתקשר לשתי הנשים אותן ציינה האם המאמצת, מהן ניתן היה לקבל מידע לגביה
- 32 ולגבי היתכנות האימוץ. לפיכך, לא קיימה העמותה את החובה האמורה בסעיף 3(א)(3)

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 48850-06-12 ש(קטינה) ואח' נ' ש' ואח'
תמ"ש 23829-11-15 נ' ש' ואח'

לכללים, לקיים "שיחה עם מי שהמבקש ציין אותו בבקשה כמי שמכיר אותו היטב, על פי הצורך".

לא למותר לציין, שאף נורת אזהרה לא נדלקה לנוכח העובדה שהאם המאמצת נמנעה למציין כממליץ מי מבני משפחתה.

44.10. יתירה מזו, העו"ס הודתה, שלא טרחה לשוחח, ולו טלפונית, עם מי מבני משפחת האם המאמצת (עמ' 466-467). לפיכך ברי, שהאמור בהמלצה לאימוץ בדבר "אחוזה בין האחים, וכן יחסים טובים ויפים עם חברים ומשפחה וקשר זה נשמר עד היום בין האחים", או בדבר יחסים "חמים וטובים" עם האח י, או בדבר יחסים "מיוחדים, חמים וטובים" עם האחיות ר', וקשר קרוב עם נכדיה של האחיות - לא נבדקו כדבעי, שלא לומר לא נבדקו כלל.

45. אינני מקבל את הניסיון להסתמך על עדות הגב' ט', לפיה לא היה מקום לפסול את האם המאמצת מלאמץ (עמ' 450-449), אלא אם הייתה מקבלת באבחון הפסיכולוגי ציון 20 מתוך 81 (עמ' 483 שו' 9). כמה טעמים לכך:

ראשית, הגב' ט', בכל הכבוד, איננה גורם מקצועי אובייקטיבי המחווה דעה באשר לציון המינימלי, שלמטה ממנו לא יאושר מאמץ לאימוץ בין-מדינתי. הגב' ט' מביעה את עמדתה, המשקפת (אולי) את המדיניות באותה עת, הא ותו לא. פשיטא שמדיניות בנושא מקצועי לא הופכת לחוות דעת מקצועית. נהפוך הוא, גם עמדת הגב' ט'/המדינה עומדת למבחן בפרשה דנא.

שנית, הגב' ט' איננה עדה אובייקטיבית. מבחינה מהותית (להבדיל מפורמלית) היא בעלת דין. אכן, הגב' ט' הייתה המפקחת על אימוצים בין-מדינתיים בעת הרלוונטית, וממילא מעשיה ומחדליה עומדים למבחן. לפיכך, יש לגב' ט' תמריץ מובן להצדיק את התנהלות האימוץ דנא במתכונת שהתנהל, והדבר ניכר בעדותה.

שלישית, עמדה לפיה ייפסל לאימוץ רק אדם שקיבל באבחון ציון של 20 מ- 81 ומטה (ציון השקול ל- 25 מ- 100 ומטה!), מוקשית עד מאוד על פניה. משמעות הדבר היא, שהגב' ט' סבורה, שיש לאשר לאימוץ בין-מדינתי גם אדם, שבמרבית הפרמטרים המנויים באבחון קיבל ציון של פחות מ- 3 מתוך 9 (המוגדר באבחון עצמו כ"נמוך"). ישאל השואל, היעלה על הדעת שאדם שכושר השיפוט שלו נמוך, שיכולת העמידה שלו בתסכול נמוכה, שיכולתו לקבל אחריות נמוכה, שרגישותו נמוכה, שבגרותו נמוכה (וכו'), יאמץ ילד? ימשיך וישאל השואל, היעלה על הדעת שאדם כזה יאמץ ילד ששהה בבית ילדים באוקראינה ("מקום בלי יחס אישי לילדים" בו שוררת "דממה, 200 ילדים אף אחד לא מציץ" – עדות הגב' ט', עמ' 461 שו' 19-16), על כל המשתמע מכך? דומה שלא צריך להיות מומחה לדבר כדי להשיב על הקושיות הנ"ל בשלילה רבתי! מעדותה של הגב' ט'

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 48850-06-12 ש(קטינה) ואח' נ' ש' ואח'
תמ"ש 23829-11-15 נ' ש' ואח'

עלה בבירור, שעמדתה המקצועית דלעיל נבעה מדעה, לפיה עדיף אימוץ על ידי הורה בעל יכולות מוגבלות מאשר היעדר אימוץ (עמ' 450 שו' 22 ואילך, עמ' 463 שו' 6-7).
מדובר בעמדה בעייתית, המניחה היעדר אימוץ, ולא מביאה בחשבון אימוץ חלופי על ידי מי שכישרו מתאימים.

רביעית, כפי שהעידה הגב' ט' עצמה, עסקינן לא רק ביכולותיה המוגבלות מאוד של האם המאמצת על פי האבחון, אלא בחוסר ההתאמה בין לבין צרכיה של התובעת.

46. הפרת חובות העמותה בכל הנוגע לעריכת ההמלצה לאימוץ מתבטאת גם בכך שההמלצה לא נערכה לפי הוראות סעיף 3(ד) לכללים. סעיף זה קובע לאמור: **"העובד הסוציאלי יקבע בחוות דעת בכתב שהוכנה לפי סעיף קטן (א), ובאישור צוות שתקים העמותה ושיכולול עובד סוציאלי נוסף ופסיכולוג כאמור בתקנות אימוץ ילדים (בעלי מקצוע בעמותה מוכרת), התשנ"ח-1998, האם המבקש כשיר לאמץ ילד, ופרטים אודות הילד שמתאים לאימוץ בידי המבקש"** (ההדגשה שלי, שב"י). הנה כי כן, את ההמלצה לאימוץ היה צריך לאשר צוות הכולל את עורכת ההמלצה, עו"ס נוסף ופסיכולוג. דא עקא, ההמלצה לאימוץ לא אושרה כמתחייב מהסעיף האמור, והעמותה הסתפקה באישורה של העו"ס. תכליתו של סעיף 3(ד) הנ"ל, הקובע חובה לאשרר את ההמלצה לאימוץ על ידי שני בעלי מקצוע נוספים ברורה - לצמצם ככל הניתן את האפשרות לטעות שתניע הליך אימוץ שגוי. הדברים אמורים גם רבות מבחינת הרשויות בחו"ל, שמסתמכות לחלוטין על ההמלצה לאימוץ בכל הנוגע לכשירות המועמד לאמץ. יובהר, שד"ר ר' איננו הפסיכולוג כמשמעותו בסעיף 3(ד) הנ"ל. הלה לא היה חבר בצוות שהקימה העמותה, כדרישת הסעיף, וכאמור, אף אינו פסיכולוג קליני.

46.1. תכליתו החקיקתית של סעיף 28 לחוק הינה שתבוצע בדיקה פרטנית מדוקדקת ומקיפה של כל תְּאֵמָץ (סעיף 8 לפסק דינו של המשנה לנשיאה, כב' השופט ריבלין, בפרשת משפחה חדשה). מחדלי העמותה בביצוע הבדיקות המפורטות בסעיפים 28(א)(2), 28(א)(3) ו- 28(א)(8) לחוק, ובעריכת חוות דעת כאמור בסעיף 28 לחוק, מעידים, שההמלצה לאימוץ ניתנה על מנת לקבל את אישור הרשויות באוקראינה לאימוץ המבוקש. בלשון אחרת, העמותה לא שמה לנגד עיניה את טובת התובעת והתאמתה של האם המאמצת לאימוצה, אלא את האינטרס הכלכלי.

על בעיה מהותית זו של ניגוד עניינים עמדה ד"ר שירלי אברמי (מנהלת מחלקת המחקר במרכז המידע של הכנסת דאז), בישיבת הוועדה לזכויות הילד בכנסת מיום 13.12.2005, לאמור: **"היום לפי החוק, הקביעה אם משפחה היא בעלת מסוגלות הורית – אינדיקטור מרכזי וקריטי לקבל ההחלטה – נעשית על ידי גורמים הפועלים מטעם העמותות ובמימון. יש פה, לפחות לכאורה, ניגוד עניינים מובנה. לעמותות יש אינטרס**

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 48850-06-12 ש(קטינה) ואח' נ' ש' ואח'
תמ"ש 23829-11-15 נ' ש' ואח'

- 1 להכריז על כמה שיותר משפחות כבעלות מסוגלות הורית כדי שהן יוכלו לשלב בהליך
- 2 יותר ילדים" (פורסם באתר הכנסת). מילים כדורבנות!
- 3 46.2. הנה כי כן, גם בנושא עריכת ההמלצה לאימוץ התרשלה העמותה והפרה את חובותיה
- 4 החקוקות.
- 5 47. חובות העמותה בקשר לרשות באוקראינה
- 6 47.1. בהתאם לסעיף 28 לחוק, היה על העמותה לוודא, שהרשות המוסמכת באוקראינה
- 7 קבעה, שמסירת התובעת לאם המאמצת היא לטובת הראשונה. מסמך כגון דא לא הונח
- 8 לפניי, ולכן אין ראיה שהעמותה ביצעה את חובתה האמורה.
- 9 47.2. בהתאם לסעיף 28 לחוק, היה על העמותה לבקש מהרשות באוקראינה חוות דעת על
- 10 התובעת, לרבות בכל הנוגע להתאמתה לאימוץ. גם מסמך כגון דא לא הונח לפניי, ולכן
- 11 אין ראיה שהעמותה ביצעה את חובתה האמורה.
- 12 47.3. זאת ועוד, לפי כלל 6(1) לכללים, היה על עורך דין מטעם העמותה לאשר "בחוות דעת כי
- 13 נתמלאו כל דרישות החוק" ולוודא "כי המסמכים הנדרשים תקפים על פי הדין במדינת
- 14 החוץ והוגשו במלואם". גם חוות דעת משפטית כאמור לא הונחה לפניי, ולכן אין ראיה
- 15 שהעמותה ביצעה את חובתה האמורה.
- 16 47.4. המחדלים האמורים מבססים רשלנות נוספת של העמותה והפרת חובותיה החקוקות,
- 17 כמפורט לעיל.
- 18 48. עריכת חוות דעת כמצוות סעיף 28
- 19 48.1. לאחר קבלת המסמכים וחוות הדעת דלעיל מהרשות באוקראינה, היה על העמותה
- 20 לערוך באמצעות עובד סוציאלי חוות דעת, שתקבע האם אימוצה של התובעת על ידי
- 21 האם המאמצת הינו לטובת הראשונה (סעיף 28 לחוק, סעיף 6(2) לכללים, להלן:
- 22 האישור הסופי לאימוץ). לא ניתן להפריז בחשיבות האישור הסופי לאימוץ, באשר הוא
- 23 קובע את התאמתו של מאמץ ספציפי לאמץ ילד ספציפי. האישור הסופי לאימוץ מהווה,
- 24 הלכה למעשה, גושפנקא להליך האימוץ בחו"ל.
- 25 האישור הסופי לאימוץ הוא הכלי האינטגרטיבי של כלל המידע הרלוונטי לביצוע מלאכה
- 26 מורכבת ביותר שתכליתה לחבר יחדיו בני אדם נפרדים ולהפוך אותם למשפחה (סעיף 8
- 27 לפסק דינו של המשנה לנשיאה, כב' השופט ריבלין, בפרשת משפחה חדשה).

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 48850-06-12 ש' (קטינה) ואח' נ' ש' ואח'
תמ"ש 23829-11-15 נ' ש' ואח'

- 1 48.2. והנה מסמך קריטי זה לא נערך, כפי שהודה ד' בעדותו (עמ' 348 שו' 19-23)! לא ניתן
- 2 להפריז בחומרתו של המחדל האמור, בגינו אומצה התובעת מבלי שאיש קבע, מבחינה
- 3 מקצועית, שהאימוץ זנא עולה בקנה אחד עם טובת התובעת!
- 4 לא בכדי מינתה הגב' ט' ועדת חקירה כיצד "(ש)הגיעה ילדה בת 4 בלי אבחון" (דבריה
- 5 בדיון המעקב מיום 6.12.2006).
- 6 48.3. גם בנושא זה לכן התרשלה העמותה, והפרה את חובתה החקוקה.
- 7 49. מעשים ומחדלים בעת שהות האם המאמצת בחו"ל
- 8 49.1. אף בכל הנוגע לאירועים מעת שהאם המאמצת הגיעה לאוקראינה (17.3.2004) ועד שובה
- 9 ארצה עם התובעת, התרשלה העמותה במילוי חובותיה.
- 10 49.2. האם המאמצת הצהירה, שהגיעה לבית הילדים באוקראינה והזדעזעה מהמקום, שתואר
- 11 על ידה כ"עלוב מאוד, מוזנח וישן, צפוף, מסריח...מחזיקים שם פעוטות כמו חיות,
- 12 בצפיפות איומה...הילדים רזים כל כך, עלובים כל כך, חיוורים, מוזנחים, מתגרדים
- 13 מרוב כינים" (סעיף 18 לתצהיר). האם המאמצת הצהירה, שבאותו מקום ראתה
- 14 לראשונה דו"ח רפואי של הילדה (מוצג 14 למוצגי האם המאמצת), בו נכתב שלתובעת
- 15 "עייב בהתפתחות פסיכוורבלית, תסמונת תשישות נוירוטית". האם המאמצת
- 16 הצהירה, שאמרה לנציגת העמותה (איריס), שהיא "לא רוצה את הילדה", אך האחרונה
- 17 הפעילה עליה "לחץ בלי הפסקה והסבירה שהילדה בריאה והכל בסדר" (סעיף 19
- 18 לתצהיר). על דברים אלה האם המאמצת לא נחקרה, עובדה הפועלת לחובת העמותה
- 19 (עא 4584/10 מדינת ישראל נ' רגב שובר (2012), סעיף 94 לפסק הדין).
- 20 49.3. האם המאמצת המשיכה וביקרה את התובעת בבית הילדים במשך ששת הימים שחלפו
- 21 מהגעתה אליו ועד מתן צו האימוץ בבית משפט באודסה. באשר למה שאירע באחד
- 22 הימים הצהירה האם המאמצת, לאמור: "אמרתי לאי' (נציגת העמותה – שב"י) שאני
- 23 רוצה לחזור לארץ ולקחת את הילדה בעוד חודש. רציתי לחשוב, אבל אי' לחצה עלי בלי
- 24 הרף ואמרה שהכול בסדר ושאני מוכרחה להוציא את הילדה עכשיו" (סעיף 20
- 25 לתצהיר). גם על דברים אלה לא נחקרה האם המאמצת, עובדה הפועלת לחובת העמותה.
- 26 49.4. אין חולק שבחלוף שבעה ימים בלבד מעת שנפגשו האם המאמצת והתובעת לראשונה
- 27 בבית הילדים, נערך דיון בבית משפט באודסה, וניתן פסה"ד לאימוץ. בפסק הדין קובע
- 28 בית המשפט – "המבקשת הכירה את הילדה באופן אישי, יש ביניהם קשר". בהמשך
- 29 הדברים צוין, שהתובעת ננטשה ברחוב כשנה וחצי קודם לכן (ביום 12.11.2022). לטענת
- 30 האם המאמצת היא שמעה על כך לראשונה במהלך הדיון (סעיף 21 לתצהירה).

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 48850-06-12 ש(קטינה) ואח' נ' ש' ואח'
תמ"ש 23829-11-15 נ' ש' ואח'

- 1 49.5. עם מתן פסה"ד לאימוץ, כך לפי תצהיר האם המאמצת, הורתה לה נציגת העמותה לנסוע
- 2 עם התובעת לקייב, מרחק שש שעות נסיעה. את שאירע מתארת האם המאמצת כלהלן:
- 3 "הנהג נח קצת ונסע לדרכו. נשארתי במלון לבד עם הילדה. לא הייתה בינינו תקשורת
- 4 כלשהי. הילדה התפרעה נורא, בכתה וצרחת והשתוללה ולא ידעתי מה לעשות. הייתי
- 5 נסערת ומבוהלת מאוד. התקשרתי לאי'. היא הייתה באודסה ואמרה שתבוא מאוחר
- 6 יותר. מאוחר יותר בערב הגיעו אי' ול' (מנהל עמותת מזל). ל' שוחח עם הילדה והרגיע
- 7 אותה" (סעיף 22 לתצהיר). אחר הדברים האלה, טסו האם המאמצת והתובעת ארצה,
- 8 ללא ליווי.
- 9 49.6. תצהירה של האם המאמצת באשר לאירועים דלעיל לא נסתר בחקירתה הנגדית. נהפוך
- 10 הוא, האם המאמצת חזרה על האמור בתצהירה, וביתר שאת. האם המאמצת העידה
- 11 אודות המצג המטעה שהציגה נציגת העמותה לפיו האמור בדו"ח הרפואי לגבי התובעת
- 12 אינו נכון, ואין לה כל בעיה רפואית (עמ' 168 שו' 18-19, עמ' 169 שו' 13-18, עמ' 171-172,
- 13 עמ' 193 שו' 2-17, עמ' 333 שו' 1-5, עמ' 340 שו' 14-18). האם המאמצת העידה
- 14 אודות הסתרת מידע מהותי לגבי נסיבות הגעת התובעת לבית הילדים ומשך שהותה שם
- 15 (עמ' 168 שו' 18-19, עמ' 169 שו' 11, עמ' 179 שו' 4-7, עמ' 340 שו' 14-18, עמ' 350 שו' 10-14).
- 16 האם המאמצת העידה, שמאנה להמשיך בהליך האימוץ ועל בקשתה לשוב ארצה
- 17 על מנת לחשוב, וכן אודות הלחץ שהופעל על ידי נציגת העמותה להמשיך בתהליך (עמ' 169 שו' 1-3,
- 18 עמ' 173 שו' 12-17, עמ' 175 שו' 4-14). האם המאמצת העידה כיצד נותרה
- 19 לבדה עם התובעת ללא כל סיוע ויכולת לתקשר עמה (עמ' 195 שו' 5-12, עמ' 325 שו' 13-17),
- 20 ואודות בקשתה לא להגיע עמה ארצה לאחר שראתה את התנהגותה (עמ' 196 שו' 6-19).
- 21 האם המאמצת העידה מדם ליבה, באופן ישיר וקוהרנטי, ועדותה מהימנה בעיניי.
- 22 49.7. תצהירה ועדותה של האם המאמצת מקבלים חיזוק ראייתי משמעותי, לאור מחדל
- 23 העמותה להניח תצהיר של הנוגעים בדבר, נציגת העמותה ול'. המחדל האמור מבסס
- 24 חזקה ראייתית, לפיה אילו הוגשו התצהירים הם לא היו תומכים בעמדת העמותה,
- 25 ומהווה ראיה שלילית משמעותית לחובתה (עא 7870/09 משה אבוטבול נ' מנהל מקרקעי
- 26 ישראל, רשות הפיתוח (2014), להלן: פרשת אבוטבול, הפ (מרכז) 5507-02-16 מגדל
- 27 טופ - נדל"ן בע"מ נ' יהונתן יפת (2017) ומראי מקום שם).
- 28 49.8. מעשיה ומחדליה של העמותה, כמפורט לעיל, הינם רשלניים, ורשלנות זו כמה ראשים
- 29 לה: האחד - בניגוד להמלצת האבחון לא טס עם האם המאמצת מלווה כלשהו, וממילא
- 30 לא היה לה ליווי מקצועי לכל אורך הליך האימוץ לפני הנסיעה לאוקראינה ובמהלכה.
- 31 יתירה מזו, אני מאמין לעדות האם המאמצת, לפיה היא חשבה שמטרת הטיסה
- 32 לאוקראינה הייתה לראות את התובעת, להבדיל מאימוצה בפועל (עמ' 160 שו' 11-21).

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 48850-06-12 ש(קטינה) ואח' נ' ש' ואח'
תמ"ש 23829-11-15 נ' ש' ואח'

- 1 **השני** - הוכח שהוסתרה מהאם המאמצת העובדה שהתובעת נמצאה נטושה ברחוב. נחה
- 2 דעתי, שהוסתר גם משך התקופה בה שהתה התובעת בבית הילדים. **השלישי** - העמותה
- 3 (באמצעות נציגתה) הטעתה את האם המאמצת ביודעין אודות מצבה הרפואי של
- 4 התובעת. **הרביעי** - העמותה (באמצעות נציגתה) לא שעתה לבקשת האם המאמצת לקחת
- 5 פסק זמן ולשוב ארצה על מנת לשקול את האימוץ. נחה דעתי, שהופעל על האם המאמצת
- 6 לחץ לא מתון לקחת החלטה, שאיננה פחות מגורלית, על אתר. **החמישי** - לא זו בלבד
- 7 שהאם המאמצת לא זכתה לליווי מקצועי כנדרש באבחון, היא נותרה לבדה עם התובעת
- 8 משך כיממה לאחר פסה"ד לאימוץ, ללא כל יכולת להתמודד עם הקשיים מהם סבלה
- 9 ואפילו ללא יכולת לתקשר עמה.

- 10 50. מסקנתי עד הנה: העמותה התרשלה בקיום חובותיה כלפי התובעת, והפרה את חובותיה
- 11 החקוקות, בכל הנוגע להליכי האימוץ טרם הגעתה ארצה. אלמלא הפרה העמותה את חובותיה
- 12 האמורים, ניתן היה לשלול את יכולתה של האם המאמצת לאמץ באימוץ בין-ארצי, על מאפייניו
- 13 וקשייו הייחודיים. עוד ניתן היה למנוע את אימוצה של התובעת על ידי האם המאמצת, בשים לב
- 14 לפרשת חייה הכאובה של התובעת טרם האימוץ, לרבות הזמן בו שהתה בבית היתומים
- 15 באוקראינה, ובשים לב לגיל בו אומצה. קריאה לא מוטית של האבחון, על רקע פרשת חייה של
- 16 התובעת, חייב להגיע למסקנה שהאימוץ מושא הליך זה לא צריך היה לקרום עור וגידים. יתירה
- 17 מזו, התנהלות העמותה מעת שהאם המאמצת הגיעה לאוקראינה ועד ששבה עם התובעת ארצה
- 18 מעיד, שלנגד עיניה לא עמדה טובת התובעת, אלא הרצון להשלים את הליך האימוץ בו מותנה
- 19 התשלום, כאמור בסעיף 3.5 להסכם ההתקשרות.

- 20 מעשים ומחדלים לאחר הגעת התובעת ארצה

- 21 51. היעדר ליווי ומעקב ראוי

- 22 51.1. כאמור באבחון, הותנה אימוץ בין-ארצי על ידי האם המאמצת, על רקע נתוני האישיים
- 23 הדלים, בליווי של פסיכולוג או עובד סוציאלי. כפי שפורט לעיל, האם המאמצת לא
- 24 קיבלה ליווי מקצועי באוקראינה, ומחדל זה נמשך גם כאשר הגיעה ארצה. יתירה מזו,
- 25 העמותה הואילה לתת דעתה לאופן בו מתמודדת האם המאמצת עם האימוץ רק בביקור
- 26 הבית הראשון של העו"ס, שנערך ביום 30.4.2004, כחודש לאחר הגעת התובעת ארצה
- 27 (עדותה עמ' 492 שו' 16).

- 28 51.2. בביקור בית זה נחשפה העו"ס למצב הקשה שנוצר, כפי שתואר על ידה בדו"ח המעקב
- 29 הראשון, לאמור: **"עם הגעתה לארץ עם אמה, א' נתקפה בחרדות, פחדה להיכנס**
- 30 **הביתה, בכתה כל הלילה ופחדה לישון. השינה הייתה מלווה בסיוטים, התעוררה**
- 31 **פעמים רבות בלילה ובכתה "אימא, אימא", לא רצתה לאכול כלום.**

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 48850-06-12 ש(קטינה) ואח' נ' ש' ואח'
תמ"ש 23829-11-15 נ' ש' ואח'

א' לא הייתה רגועה ובאי שקט נפשי, מצב שנמשך כחמישה חודשים, והשפיעו (כך
במקור – שב"י) על אופן תפקודה של ד' וזאת מעבר לקשיים שהיו לה באופן אישי
(ההדגשות לא במקור). אין חולק, שהעו"ס יצרה קשר עם הגב' ט' ובהוראתה קיבלה
האם המאמצת ליווי מקצועי של הגב' ש'.

51.3. משום שדו"ח המעקב הראשון נערך במאוחד לגבי שני ביקורי הבית, מתקבל הרושם,
שהמצב הקשה שתואר מתייחס לתקופה הסמוכה לביקור הבית הראשון, והשתפר לאחר
שהגב' ש' נכנסה לתמונה, טרם ביקור הבית השני. אלא שהעו"ס טענה בעדותה, שסדר
הדברים היה הפוך:

"
ת. מבחינת מה שבאתי וראיתי(י) בבית והייתי בגן ילדים וראיתי את
ההשתלבות והקליטה המצב היה מבחינתי בסדר. היה חיובי. בשלב
היותר מתקדם, כשבאתי לביקור השני ושוחחתי אתה ושמעתי את
הקשיים שיהא מתמודדת איתם ושהיא מוציאה, היא הייתה צריכה
הכוונה שתעזור לה איך להתמודד עם הילדה כאילו לא לחשוף אותה
ליותר מדיי גירויים בבת אחת, לזה הכוונה הייתה.

ש. אז אחרי הביקור השני את הזמנת לה ליווי?

ת. כן. כן.

ש. זאת אומרת בנובמבר את הזמנת לה ליווי?

ת. כן... בדו"ח אחד ושתיים, תאריך כתיבת הדו"ח היה ב- 28.11 ב- 30.4
היה, אמרתי לך הביקור היה, היה בסדר מבחינת מה שראיתי והביקור
בית השני ב- 28.11 שהיו קצת, ראיתי איזה שהם קשיים שבאו לידי
ביטוי אצל ד'." (עמ' 497 שו' 17-2 וכן בעמ' 494 שו' 12-7).

הנה כי כן, לטענת העו"ס בעדותה, ביקור הבית הראשון לא חשף קשיים אקוטיים
באימוץ (בלשונה: "לא היה קריטי" – עמ' 494 שו' 8). לקשיים אלה נחשפה העו"ס, כך
לטענתה, רק בביקור הבית השני, בעקבותיו היא פנתה לגב' ט' והחל הליווי של גב' ש'.

51.4. מעדות העו"ס מתבקשת המסקנה, שהגב' ש' הוכנסה לתמונה סמוך לביקור הבית השני,
בחודש נובמבר 2004. שמע מינה, משך חודשים ארוכים לא ניתן לאם המאמצת ליווי
מקצועי, וזאת למרות שכבר בביקור הבית הראשון נחשפה העו"ס לקשיים המתוארים
על ידה בסעיף 3 לדו"ח המעקב הראשון. זאת ועוד, למרות המצב הקשה אליו נחשפה
העו"ס בביקור הבית הראשון, לא הונחה ראייה כלשהי לכך, שהיא עקבה מקרוב ובאופן
תדיר אחר התקדמות האימוץ.

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 48850-06-12 ש(קטינה) ואח' נ' ש' ואח'
תמ"ש 23829-11-15 נ' ש' ואח'

- 1 כך אירע, שרק בחלוף כשישה חודשים מביקור הבית הראשון (ביום 28.11.2004) נערך
- 2 ביקור הבית השני. יצוין, שמדיון וועדת ההחלטה עולה, שהליווי שנתנה הגב' ש' כלל
- 3 5-6 מפגשים שבועיים בלבד. זאת אומרת, שהאם המאמצת זכתה לליווי מקצועי משך
- 4 חודש וחצי בלבד!
- 5 51.5. דו"ח המעקב השני נערך רק בחלוף 8 חודשים תמימים ממועד עריכת הדו"ח הראשון
- 6 (ביום 9.8.2005), וזאת על סמך שיחת טלפון בלבד. בלשון אחרת, למרות המצב שתואר
- 7 בדו"ח המעקב הראשון, לא ראתה העמותה צורך לברר מה עלה בגורל הליווי המקצועי
- 8 של גב' ש' וכיצד מתקדם האימוץ משך שמונה חודשים. יתירה מזו, מביקור הבית השני
- 9 בחודש נובמבר 2004 ועד הוצאת התובעת בצעד חירום מבית האם המאמצת כשנתיים
- 10 לאחר מכן, לא ראתה לנכון העמותה לבקר בבית האם המאמצת ולו פעם אחת.
- 11 51.6. ברי, שהתנהלות העמותה המפורטת לעיל איננה עולה בקנה אחד עם המלצת פ' בדבר
- 12 ליווי האימוץ. לא ניתן להלום, את המחדל לשלוח את האם המאמצת לבדה, ללא כל
- 13 ליווי מקצועי לאוקראינה, שם היא עתידה לפגוש לראשונה את התובעת. לא ברור כיצד
- 14 סברה העמותה שהאם המאמצת תוכל ליצור קשר של ממש עם התובעת ללא ליווי
- 15 מקצועי כאמור ולהביאה ארצה לבדה. לא ניתן להלום את המחדל הנמשך לתת לאם
- 16 המאמצת ליווי מיד עם הגיעה ארצה, בתקופה הקשה ביותר. אילו פעלה העמותה
- 17 בסבירות, היא הייתה צופה את הקשיים הרבים והמצב האקוטי שנוצר, וזאת בשים לב
- 18 לעברה של התובעת, מחד גיסא, ולנתונייה האישיים הדלים של האם המאמצת, מאידך
- 19 גיסא. הדברים קל וחומר, שעה שלשתיים לא הייתה אז אפילו שפה משותפת! הכנסת
- 20 הגב' ש' לליווי נעשתה כמו בליט ברירה, כצעד של חירום. אכן, הראיות מצביעות על כך,
- 21 שגם מצב החירום שנוצר לא גרם לעמותה לנקוט פעולה, שעה שהליווי של גב' ש' נכפה,
- 22 הלכה למעשה, על העמותה על ידי הגב' ט'. הדבר עולה מהצהרתה של הגב' ט' לאמור:
- 23 **"חייבתי אותה (את העמותה – שב"י) להעסיק את עו"ס נ.ש" (סעיף 24 סיפא לתצהיר).**
- 24 הגב' ט' לא נחקרה אודות הצהרתה זו וממילא היא לא נסתרה. הדבר עולה גם מהדיון
- 25 בוועדת ההחלטה, לאמור: **"העמותה לא נתנה שום הדרכה הורית לאם עם הבאת**
- 26 **הילדה, למרות שמחויבת. בלחץ של נ.ט הכניסו את נ.ש למתן הדרכה הורית בבית**
- 27 **בתשלום".**
- 28 51.7. גם לאחר שהגב' ש' נכנסה לתמונה (לזמן קצר, כאמור) וחל שיפור, לא טרחה העמותה
- 29 לבדוק כדבעי את התקדמות האימוץ ואת הצורך בהמשך ליווי, במתכונת כזו או אחרת.
- 30 העו"ס הסתפקה בשיחת טלפון שקיימה עם האם המאמצת בחלוף שמונה חודשים
- 31 ממועד ביקור הבית השני, ובכך הוציאה עצמה העמותה מתמונת הליך האימוץ לחלוטין.
- 32 לזה לא ייקרה ליווי מקצועי סביר, אם בכלל. בכך התרשלה העמותה במילוי חובתה כלפי

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 48850-06-12 ש(קטינה) ואח' נ' ש' ואח'
תמ"ש 23829-11-15 נ' ש' ואח'

1 התובעת, כמתחייב מהאבחון.
2 יתירה מזו, בכך הפרה העמותה את החובה החקוקה שבסעיף 9(3) לכללים, הקובע
3 לאמור: **"תעמיד העמותה לרשות המבקש, במידת הצורך ולמשך זמן סביר, סיוע של**
4 **עובד סוציאלי או של פסיכולוג"**. נעלה מספק, שבנסיבות המקרה דנא היה על העמותה
5 להעמיד לאם המאמצת סיוע מקצועי מתחילת הדרך ולעקוב באופן נאות אחר התקדמות
6 הליך האימוץ כראוי. העידה על כך הגב' ט', לאמור: **"ליווי זה מה שש עשתה אולי**
7 **לשנה שנתיים הראשונות גם"** (עמ' 466 שו' 9-10). חובה זו לא קוימה. לא בכדי נכתב
8 בסיכום דיון וועדת ההחלטה – **"העמותה לא נתנה שום הדרכה הורית לאם עם הבאת**
9 **הילדה, למרות שמחויבת"**.

10

11 52. מחדלים בעריכת דו"חות המעקב

12 52.1. סעיף 9(2) לכללים קובע חובה לערוך שני ביקורי בית בבית ההורה המאמץ כלהלן:
13 **"ביקור ראשון בתוך שלושת החודשים הראשונים שלאחר מסירת הילד וביקור שני**
14 **לקראת מלאת שישה חודשים למסירתו; העובד הסוציאלי יכתוב, לאחר כל ביקור,**
15 **חוות דעת על קליטתו של הילד בבית המבקש"**. סעיף 9א לכללים, שכותרתו **"העברת**
16 **מידע לרשות המרכזית"**, עוסק במידע, שהיה על העמותה להעביר לגב' ט' (היא **"הרשות**
17 **המרכזית"** כמשמעותה בסעיף 28ב לחוק). הכלל האמור חייב את העמותה להעביר לגב'
18 **ט' "בתוך שלושת החודשים הראשונים לאחר מסירת הילד...חוות הדעת הראשונה**
19 **שכתבה על קליטת הילד בבית המבקש, כאמור בסעיף 9(2)"**.

20 52.2. לא יכול להיות חולק, שהעמותה לא מילאה את חובותיה דלעיל, שעה שדו"ח המעקב
21 הראשון כולל דיווח על שני ביקורי בית, וזאת בניגוד לחובה לכתוב דו"ח **"לאחר כל**
22 **ביקור"**. הדו"ח בנוגע לביקור הבית הראשון נכתב, לכל המוקדם, בחלוף כשישה חודשים
23 ממועד ביקור הבית עצמו. יתירה מזו, העמותה לא קיימה את חובתה להמציא לגב' ט'
24 את דו"ח המעקב הראשון תוך שלושה חודשים.

25 52.3. תכליתם החקיקתית של הכללים דלעיל הינה לעקוב באופן מהותי ושוטף אחר
26 התקדמות האימוץ, ולמנוע מצבים קשים, כפי שאירע במקרה דנא. העמותה או העו"ס
27 לא סיפקו הסבר מדוע לא נערך הדו"ח הראשון בזמן אמת. כל שטענה העו"ס הוא **"זה**
28 **ההנחיות של העמותה"** (עמ' 499 שו' 5).

29 52.4. לנוכח האמור העמותה הפרה את חובתה החקוקה גם באשר לכתובת הדו"ח בנוגע
30 לביקור הבית הראשון, ובנוגע להמצאתו לגב' ט'.

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 48850-06-12 ש(קטינה) ואח' נ' ש' ואח'
תמ"ש 23829-11-15 נ' ש' ואח'

53. חבות העמותה - סיכום

מן המקובץ עולה, שהעמותה עוולה כלפי התובעת בנושאים הבאים :

53.1. בעריכת האבחון שלא על ידי פסיכולוג קליני.

53.2. באופן עריכת ההמלצה לאימוץ, לרבות בכל הנוגע להתעלמות מהאמור באבחון.

53.3. במחדלים כמפורט בסעיף 45 לעיל.

53.4. במחדל לערוך חוות דעת לפיה אימוץ התובעת על ידי האם המאמצת הינו לטובת הראשונה (סעיף 28 לחוק).

53.5. בהתנהלות העמותה בעת שהות האם המאמצת באוקראינה, לרבות בכך שהסתירה פרטים מהותיים הנוגעים לעברה של התובעת ולמצבה הרפואי.

53.6. במחדל לתת לאם המאמצת ליווי מקצועי ראוי, הן בעת שהותה באוקראינה והן לאחר הגעתה עם התובעת ארצה.

53.7. במחדל בנוגע לכתיבת חוות דעת לאחר ביקור הבית הראשון, והמצאתה לגב' ט'.

54. כמבואר לעיל, עמותה מוכרת לעניין אימוץ בין-מדינתי פועלת בניגוד עניינים מהותי בין אינטרס כספי של העמותה (והפועלים מטעמה) לבין אינטרס המאמץ והמאומץ כאחד. מסתמא, שניגוד עניינים זה גרם לעמותה להתרשל כלפי התובעת ולהפר את חובותיה החקוקות.

חבות ד'

55. אין חולק, שד', סמנכ"ל העמותה, ניהל את פעילותה בארץ. מתצהיר האם המאמצת (סעיפים 11,12,16 ו-28) שלא נסתר, ומעדותה (עמ' 160 שו' 8-10), עולה באופן חד משמעי, שד' היה מעורב אישית באימוץ דנא. כך העידה גם העו"ס (עמ' 514 שו' 9-14, עמ' 549 שו' 19 ואילך, לאמור: "ד' היה שותף מלא...בהכל...זו הייתה הדמות הסמכותית...בהכל בעמותה"). העו"ס הוסיפה והעידה, שאת ההמלצה לאימוץ ערכה לאחר התייעצות עם ד' ולפי הנחיותיו (עמ' 559 שו' 1-7). ד' אישר את עדויות האם המאמצת והעו"ס בעדותו (עמ' 445 שו' 16-22). לפיכך, ד' יכול לחוב בניזקין כלפי התובעת בשני מישורים: במישור האיש, מכוח פעילותו כעובד העמותה או שלוחה, ובמישור "התאגידי" בהיותו נושא משרה בעמותה, אורגן שלה.

56. ד' עצמו לא הבחין בין טענות כלפי העמותה לבין הטענות כלפיו. נהפוך הוא, ד' התייחס לטענות כלפי העמותה כטענות כלפיו באופן אישי. בסיכומיו, שהינם, הלכה למעשה, חזרה על סיכומי

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 48850-06-12 ש(קטינה) ואח' נ' ש' ואח'
תמ"ש 23829-11-15 נ' ש' ואח'

העמותה, ההתייחסות לעמותה ולד' היא כמקשה אחת (סעיף 1 - "העמותה ו/או ד'", סעיף 8 -
"אף אחד מהצדדים בתיק לא הוכיח כי נפל פגם בהתנהלות העמותה ו/או בהתנהלותו של
הנתבע...התובעת לא טוענת כי נפל פגם בהתנהלות העמותה או הנתבע...", סעיף 15 - "אין
לעמותה בכלל, ולנתבע בפרט, אחריות כלשהי לנזקים הנטענים...", סעיף 35 - "האחריות לנזק
הנטען כנגד הנתבע בפרט וכנגד העמותה בכלל...", ובמקומות נוספים). יתירה מזו, ד' מודה
בסיכומיו, שהוא, באופן אישי, עסק באימוץ התובעת, באופן שאין להפריד בין הדברים. כך,
למשל, נטען בסעיפים 11-12 לסיכומים, לאמור: "הנתבע באמצעות העמותה בפעל בהתאם
להוראות הדין...כל הליכי האימוץ שבהם פעל הנתבע בעמותה בכלל ובתיק דן בפרט נעשו לפי
הוראות הדין...". כך, למשל, נטען בסעיף 16, לאמור: "כל פעילות של הנתבע בעמותה הייתה
בהתאם למוטל עליה בהתאם להוראות הדין...". עוד נטען בסעיפים 18-19, לאמור: "העמותה
באמצעות הנתבע פעלו בהתאם לדין...הנתבע באמצעות העמותה פעל בהתאם לכל חיקוק
רלוונטי...".

57. יובהר, שד' לא ניסה להסתתר מאחורי אישיותה המשפטית הנפרדת של העמותה, ולכן אין צורך
לעסוק בשאלת הרמת המסך. בבחינת למעלה מן הצורך אציין, שכבר נפסק שניתן להרים את מסך
ההתאגדות גם בנוגע לעמותה (ת.א (ת"א) 1570/03 Fairleigh Dickinson University נ' **מכון
ביוטכנולוגי ת"א** (2007), ומראי מקום שם). יתירה מזו, החוזה בין העמותה לאם המאמצת, הוא
הסכם ההתקשרות, הטיל על ד' חובה אישית לפעול "במיומנות גבוהה, מקצועיות, ובתום לב ותוך
שמירה על החוק" (סעיף 5.1) (השוו, ע"א 10582/02 **בן אבו נ' דלתות חמדיה בע"מ** (2005)).

58. לפיכך, יש לראות בפעילות העמותה את פעילותו של ד' ולהיפך, ואין מקום להבחין בין האחריות
הנזיקית של השניים. ממילא כל שנאמר לעיל בנוגע לרשלנות העמותה והפרת חובותיה החקוקות
אמור גם לגבי ד'.

חבות העו"ס

59. קשה לחלוק על כך, שהעו"ס הייתה הגורם המקצועי הדומיננטי בהליך אימוץ דנא, והיא פעלה
מטעם העמותה בצמתי אחריות מרכזיים שפורטו לעיל.

60. העו"ס טוענת, שאין לה חבות אישית, מאחר שהתובעת טענה אך ורק לאחריותה כשלוחת
העמותה. טענה אחרת, כך העו"ס, מהווה הרחבת חזית. אודה ולא אבוש, שלא ירדתי לסוף
הטיעון.

טענת התובעת, לפיה העו"ס "הייתה בכל הזמנים הרלוונטיים לתביעה זו, שלוחתה של הנתבעת
מס' 2" (סעיף 3 בכתב התביעה) מהווה טענה לאחריות נזיקית אישית של העו"ס לגבי מעשים

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 48850-06-12 ש(קטינה) ואח' נ' ש' ואח'

תמ"ש 23829-11-15 נ' ש' ואח'

ומחדלים כשלוחה של העמותה. כמבואר לעיל, אחריות שלוחית/אחריות מעביד איננה פוטרת את השלוח/העובד מאחריות, אלא מוסיפה את השלוח/המעביד כמעוול. בלשון אחרת, לשלוח אין פטור מאחריות אישית בשל כך שמעשה העוולה נעשה במסגרת יחסי שליחות, ולכן טענת התובעת דלעיל הינה טענה לאחריות אישית של העו"ס. לנוכח האמור, וכמבואר לעיל בפרק חבות העמותה, אין מבחינת חבותה של העו"ס נפקא מינה אם יחסיה עם העמותה היו יחסי עובד-מעביד או יחסי שולח-שלוח, שעה שאחריות שלוחית איננה פוטרת את השלוח (כפי שמודה ב"כ העו"ס, בהגינותו, בסעיף 53 לסיכומיה).

61. רשלנותה המרכזית של העו"ס (אם כי, לא היחידה) היא בעריכת ההמלצה לאימוץ תוך התעלמות מהאבחון. אין בידי לקבל את טענת העו"ס, לפיה האימוץ אושר באבחון ואושרר על ידי פסיכולוג העמותה, ולא על ידה. **ראשית**, לא הונחו ראיות לכך שמעשיה ומחדליה של העו"ס אושרו על ידי פסיכולוג העמותה. הלה אף לא זומן לעדות, מחדל הפועל לחובת העו"ס (פרשת אבוטבול). **שנית**, ההמלצה לאימוץ נערכה על פי דין על ידי העו"ס, ולכן נדון לכישלון הניסיון לתלות את הקולר באחרים. כמבואר לעיל, ההמלצה לאימוץ נערכה ברשלנות רבתי ותוך הפרת חובה חקוקה, פרי מעשיה ומחדליה של העו"ס. העו"ס היא שהחליטה "לשפץ" עד סילוף את האבחון ולכלול בהמלצה מקצועית, שהוציאה תחת ידה, רק את החלקים החיוביים. בכך עיוותה העו"ס במודע את התמונה הכוללת, ואפשרה, הלכה למעשה, את הליך האימוץ שכשל. העו"ס עוולה כלפי התובעת בעריכת ההמלצה לאימוץ, גם בכל הנוגע לבדיקת הפרמטרים המנויים בסעיף 28ח(א) לחוק, כמפורט לעיל.

62. אין לי ספק, שהעו"ס הבינה יפה שהאבחון מגלה קשיים מהותיים להמליץ על האם המאמצת ככשירה לאימוץ בין-מדינתי, ולכן היא עיוותה את הדברים בכוונת מכוון. העו"ס מחקה את כל החלקים הבעייתיים שבאבחון (התלותיות, החרדות והפחדים רבים, חוסר הבגרות, המודעות העצמית הנמוכה, הקושי ביצירת קשרים ויזום חברתי, הנטייה להתבטלות עצמית, והדלות בביטוי רגשי) והחליפה אותם בסופרלטיבים (חברותיות ומוקפת חברים, יוצרת קשר חיובי עם הסביבה ויודעת להתאים את עצמה לסובביה, בעלת יכולת לבטא רגשות של כאב וצער "**באופן חיובי**"). באותו אופן, תיאור האם המאמצת באבחון כבעלת אפקט שטוח ודלות מסוימת בביטוי רגשי, הפך תחת ידה של העו"ס ל"**רמה גבוהה בתחום הרגשי**". תיאור האם המאמצת כבעלת מודעות עצמית נמוכה, הפכה בהמלצה לאימוץ ל"**בעלת יכולת תובנה**". על אישה המתוארת באבחון כבעלת חרדות ופחדים רבים, הנוטה להתבטלות עצמית ותלותיות, כתבה העו"ס: "**ו) אין לי ספק באשר ליכולת ההורית שלה**". מעשה העיוות לא הסתיים בזאת, שעה שגם התניית האימוץ במתן ליווי לאם המאמצת לא נזכרת ולו ברמז בהמלצה לאימוץ.

63. יתירה מזו, הראיות מצביעות על כך שגם ללא האבחון יכולה הייתה העו"ס להתרשם מדלות אישיותית קשה של האם המאמצת, כפי שהתרשמו הגב' ר' והגב' ב.א מהשירות למען הילד. הגב'

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 48850-06-12 ש(קטינה) ואח' נ' ש' ואח'
תמ"ש 23829-11-15 נ' ש' ואח'

- ב.א. הצהירה, שמפגישה עם האם המאמצת היא התרשמה "מהקשיים התפקודיים של הנתבעת 1" (סעיף 9 לתצהיר). דברים מפורשים יותר נכתבו במכתבן של הגב' ב.א. והגב' ר' מיום 22.8.2006, שצורף לתצהיר (וכן כמוצג 43 למוצגי האם המאמצת) אודות התרשמותן "מהקשיים התפקודיים שלה כאם, חוסר האונים דלות רגשית וקוגניטיבית". הגב' ב.א. חזרה על התרשמות זו בעדותה לאמור: "...וגם מבחינת היכולות שלה לא התרשמתי שיש לה יכולת גבוהה במיוחד להתמודד, אם אני יכולה להגיד בלשון המעטה" (עמ' 502 שו' 2-4). גם הגב' ש' "התרשמה מהדלות והילדותיות של האם" (כמתועד בדיון וועדת ההחלטה). לא למותר לציין, שהגב' ש' והגב' ר' לא זומנו על ידי העו"ס לעדות, עובדה המחזקת את המסקנה לחובתה. עוד יצוין, שבדיון וועדת ההחלטה תועדה העו"ס כמודה, בזמן אמת, ש"הייתה התלבטות לגבי התאמת האם, אך בסוף אושרה". ישאל השואל, היכן ההתלבטות אם העו"ס טורחת לעוות לחלוטין את האבחון? היכן ההתלבטות אם העו"ס כותבת בהמלצה לאימוץ – "הריני רואה בגב' ד.ש כשירה להורות מאמצת, וממליצה בחום רב להיותה כשירה לאם מאמצת"?
64. אין בידי לקבל את טענת העו"ס, לפיה לא הוכח בחוות דעת מומחה, שההמלצה לאימוץ לא נערכה כראוי. העו"ס לא ביקשה למנות מומחה או להגיש חוות דעת מטעמה. יתירה מזו, קביעת רשלנות היא קביעה משפטית של בית המשפט, בין שהוגשה חוות דעת ובין אם לאו. במקרה דנא מדברים ההבדלים התהומיים בין האבחון לבין ההמלצה לאימוץ בעד עצמם, ומעידים בקול גדול אודות הרשלנות בכתיבת ההמלצה.
65. טענת העו"ס, לפיה היא לא החליטה מה יוגש לרשויות באוקראינה, היא טענה מיתממת, וחסרת תום לב. העו"ס ידעה אל נכון שלא יכון אימוץ ללא המלצתה לאימוץ, וידעה שזה המסמך שישלח לאוקראינה, כפי שהודתה בעדותה (עמ' 482 שו' 20-23, עמ' 484 שו' 1-2, עמ' 551 שו' 11-13). אכן, משעה שההמלצה לאימוץ היה תנאי בלעדיו אין לאימוץ התובעת, ומשעה שהרשויות באוקראינה הסתמכו על המלצה זו, ברי הקשר הסבתי בין מעשיה ומחדליה של העו"ס בכתיבת ההמלצה לאימוץ לכישלונה. הטענה לפיה לא היה בידי העו"ס לצפות את שאירע או למנוע זאת, מנותקת מהעובדות כפי שנפרשו בפניי.
66. העו"ס פעלה מטעם העמותה, והיה לה אינטרס כלכלי ישיר בקידום האימוץ דנא. לפיכך, גם העו"ס פעלה תוך ניגוד עניינים בין אינטרס אישי-כלכלי שלה לבין האינטרסים של התובעת, והתוצאה לנגד עינינו.
- פיים לכאן דברים שנכתבו בנייר מדיניות בנושא אימוץ בין-מדינתי (יוסי תמיר וזהר נוימן, סוגיות ביישום האימוץ הבין-ארצי בישראל, פורסם באתר הכנסת), לאמור: "בעיה מרכזי הינה עצם הפקדת הכנת התסקיר והקביעה בדבר מסוגלות הורית בידי בעלי מקצוע מטעם העמותות. לבעלי מקצוע, ששכרם משולם מטעם העמותה, או העובדים כפרי-לאנסרים מטעמה, ניגוד

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 48850-06-12 ש(קטינה) ואח' נ' ש' ואח'
תמ"ש 23829-11-15 נ' ש' ואח'

עניינים מובנה בהערכת מסוגלותם ההורית של המבקשים לאמץ. בהיותם עובדים של העמותה, המרוויחה כסף מכל מבקש לאמץ שנמצא כשיר, הם נעדרים כל תמריץ לקבוע, כי מבקש מסוים נעדר מסוגלות הורית כנדרש...ניגוד עניינים כזה עלול לפגוע פגיעה קשה בילד המועמד לאימוץ".

67. אין בידי לקבל את טענת העו"ס, שנכותה המקורית של התובעת גרמה לכישלון האימוץ, ואין נפקא מינה למעשיה היא. אילו ערכה העו"ס את ההמלצה לאימוץ כראוי, סביר שהאימוץ לא היה יוצא אל הפועל, או שהאם המאמצת הייתה מאמצת ילד/ה אחר/ת. כך או כך, מה שאירע, כפי שאירע, לא היה מתרחש. ממילא מה שאירע הינו באחריותה של העו"ס.

68. ניסיונה של העו"ס להיתלות בעדותה של הגב' ט', לפיה לא הייתה פוסלת את האם המאמצת מלאמץ באימוץ בין הארצי, לא יצלח. הדברים שנאמרו לעיל בפרק חבות העמותה, יפים אף לכאן. יתירה מזו, השאלה איננה רק לגבי התאמת האם המאמצת לאימוץ בין ארצי, אלא להתאמתה לאמץ מאומצת ספציפית, היא התובעת. והנה, העו"ס לא טרחה לערוך המלצה סופית לאימוץ, כמתחייב מסעיף 28 לחוק, ובכך הוסיפה חטא על פשע. חוות דעת זו הינה בעלת חשיבות עליונה ותנאי בלעדיו אין לאימוץ בין-מדינתי באשר הוא. זאת ועוד, העו"ס התרשלה והפרה חובה חקוקה גם בעריכת דו"חות המעקב, שעה שלא ערכה את הדו"ח הראשון במועד הנקוב בסעיף 9(2) לכללים, ותחת זאת ערכה את שני הדו"חות הראשונים מיקשה אחת.

69. סיכומו של דבר, העו"ס התרשלה והפרה את חובותיה החקוקות, כדלהלן:

69.1. באופן עריכת ההמלצה לאימוץ תוך עיוות האמור באבחון.

69.2. במחדל לערוך חוות דעת לפיה אימוץ התובעת על ידי האם המאמצת הינו לטובת הראשונה (סעיף 28 לחוק).

69.3. במחדלים הנוגעים לכתובת חוות דעת לאחר ביקור הבית הראשון.

חבות המדינה

70. המדינה טוענת, שאין להטיל עליה חבות במקרה דנא משני טעמים מרכזיים: האחד, משום, שהמדינה איננה מפקחת על תהליך האימוץ המבוצע על ידי העמותה. האחר, משום שממילא היא הנושאת במלוא צריכה של התובעת מעת שהוצאה מחזקת האם המאמצת.

תפקיד המדינה באימוץ בין-מדינתי

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 48850-06-12 ש(קטינה) ואח' נ' ש' ואח'
תמ"ש 23829-11-15 נ' ש' ואח'

71. המדינה איננה הגורם המופקד על ביצועו בפועל של אימוץ בין-מדינתי. כמבואר לעיל האימוץ מבוצע על ידי עמותה מוכרת, כמשמעותה בחוק. עם זאת, למדינה חובות בנוגע להליך האימוץ גופו. בנוגע לפרשה דנא שייך לעסוק בשני נושאים: מתן היתר כניסה לתובעת, וקבלת דו"ח המעקב הראשון בחלוף שלושה חודשים ממועד מסירת המאומץ (סעיף 9 לכללים).
72. הנפקת אשרת כניסה ללא בדיקה
- 72.1. הגב' ט' הצהירה (סעיף 22 לתצהירה), לאמור: "בטרם מתן צו האימוץ באוקראינה, נדרשתי להנפיק אשרת כניסה לתובעת, וזאת כפי שמתבצע בכל הליך של אימוץ בין ארצי, כדלקמן: לאחר שהמאמצת ראתה את התובעת ונתנה הסכמתה לאמצה, העבירה העמותה את הטפסים הנדרשים לקבלת אשרה לישיבת קבע דרך המפקחת אל משרד הפנים. לצורך כך מוגשים טפסי פנייה של העמותה ואישור הרשות המוסמכת בחו"ל למשרד הפנים לגבי החיבור בין ילד ספציפי לבין משפחה ספציפית (ר' תקנות הכניסה לישראל (בקשה לאישור כניסתו לישראל של ילד באימוץ בין ארצי) התשנ"ח-1998). ביום 22.3.04 קיבלה התובעת אשרת כניסה לישראל".
- 72.2. מן האמור ניתן להבין, שהמפקחת (הלוא היא הגב' ט' עצמה) ווידאה, שהעמותה צרפה לבקשתה להנפיק לתובעת אשרת כניסה לארץ את המסמכים הנדרשים בהתאם לסעיף 2(ב) לתקנות הכניסה לישראל (בקשה לאישור כניסתו לישראל של ילד באימוץ בין ארצי) התשנ"ח-1998 (להלן: תקנות הכניסה). ולא היא. בסעיף 23 לתצהיר נאמר: "יצוין כי על פי נוהלי העבודה בין העמותות לבין המפקחת, בשלב הנפקת האשרה כאמור העמותה מעבירה אלי כמפקחת את התיק בצירוף רשימת מסמכים. אני בודקת חלק מן התיקים, על פי הסמכות לפיקוח מדגמי בלבד. בהקשר לזה יצוין כי כאשר אני בודקת את התיק, אני מסמנת "וי" ליד כל מסמך וחותמת בסוף. בתיק של הנתבעת 1 לא היה טופס כזה, ולכן, על פניו, נראה שלא בדקתי אותו במסגרת המדגם שערכתי". שמע מינה, הגב' ט' מודה, שלא זו בלבד שלא בדקה את המסמכים, אלא היא לא טרחה לקרוא אפילו את רשימת המסמכים שצורפו לתיקה של התובעת בטרם אישרה את כניסתה ארצה (כפי שהודתה גם בעדותה, עמ' 427 שו' 18, עמ' 438 שו' 22-23). משכך, התובעת הגיעה ארצה מבלי שהרשות המוסמכת לנושא אימוץ בין-מדינתי בדקה מאומה.
- מדובר במסקנה, שהינה לא פחות ממדהימה, כשבאימוץ עסקינן.
- 72.3. מחדלה של הגב' ט' (המדינה) כפול: היא פעלה לא רק בנגוד לתקנות הכניסה, אלא גם בניגוד לסעיף 28 לחוק, הקובע לאמור: "לא תותר כניסה לישראל של ילד למטרת אימוץ בין-ארצי, אלא אם כן התקיימו הוראות חוק זה".
- בלשון אחרת, היה על הגב' ט' לוודא את קיומם של המסמכים הנדרשים בתקנות הכניסה,

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 48850-06-12 ש(קטינה) ואח' נ' ש' ואח'
תמ"ש 23829-11-15 נ' ש' ואח'

- 1 כמו גם את קיומם של המסמכים המצביעים על כך, שהתקיים הליך אימוץ ראוי. לא למותר
 - 2 לציין, שמדובר בשתי חובות שאינן מוציאות זו את זו, כמתחייב מהשאיפה להרמוניה
 - 3 חקיקתית (א. ברק, **פרשנות במשפט – פרשנות החקיקה**, להלן: ברק, עמ' 337), ומהמדרג
 - 4 הנורמטיבי בין חקיקת משנה לחקיקה ראשית. לא ייתכן, שתותר כניסת מאומץ לארץ מבלי
 - 5 שנדבק, ולו על פני הדברים, שקיימים המסמכים המעידים על הליך אימוץ כחוק. בכלל זה
 - 6 לא ייתכן, שתונפק אשרת כניסה למאומץ מבלי שנקבעה בחוות דעת ההתאמה בינו לבין
 - 7 המאמץ, כמצוות סעיף 28 לחוק (כפי שאירע במקרה דנא). כניסת המאומץ לארץ היא
 - 8 התחנה הסופית מבחינת הדין הישראלי, ולכן מוטלת חובה ברורה לוודא, לפחות על פני
 - 9 הדברים, שקוימו כל הוראות החוק הרלוונטיות טרם מעשה.
- 72.4. לשיטת המדינה, העוברת כחוט השני בטיעוניה, החוק אינו מטיל עליה חובות בנוגע לאימוץ
- 10 בין-מדינתי, לבד מסמכות פיקוח על העמותה, הנעשית באופן מדגמי. תכליתו המרכזית של
 - 11 החוק, וסעיף 28 לכלל זה, הינה אימוץ הפועל טובת המאומץ. אכן, טובת הילד הייתה
 - 12 ונותרה ציר מרכזי סביבו בנויים דיני האימוץ, והאימוץ הבין-ארצי בכלל זה (פרשת משפחה
 - 13 חדשה). תכלית זו מבהירה מדוע פרשנות החוק לפי שיטת המדינה, איננה סבירה ולא ראויה.
 - 14 אמת, רובו המוחלט של הליך אימוץ בין-מדינתי מבוצע על ידי עמותה מוכרת, ללא חובת
 - 15 פיקוח הדוק של המדינה. ברם, כאשר מוגשת בקשה למתן היתר כניסה לארץ, אותו יכולה
 - 16 לתת המדינה בלבד, הופך מבט העל של המדינה למבט ממוקד. אשרת כניסה ניתנת לילד
 - 17 ספציפי על מנת לאפשר את אימוצו על ידי מאמץ ספציפי, ולכן שומה על המדינה, בטרם
 - 18 תתיר את כניסת הילד ארצה, לבדוק האם בתיק האימוץ קיימים כל המסמכים המעידים
 - 19 שמולאו דרישות החוק. כך ורק כך יכולה המדינה לוודא, אף ללא בדיקה מעמיקה, שדרישות
 - 20 החוק, המבטיחות שהאימוץ הוא לטובת הקטין, אכן מולאו בטרם ייכנס המאומץ ארצה.
- 72.5. עמדת המדינה איננה סבירה, גם בשים לב לכך, שמתן אשרת כניסה היא סמכות שלטונית
- 22 מובהקת. והנה, משעה שהפעלת סמכות זו מותנית במילוי דרישות החוק, ברי שעל המדינה
 - 23 לוודא זאת. הדבר מתבקש מלשונו של סעיף 28 לחוק, המשרטט קו ישיר בין הסמכות
 - 24 ("לא תותר כניסה לישראל") לבין התנאי להפעלתה ("אלא אם כן התקיימו הוראות חוק
 - 25 זה"). והנה, משעה שידענו שהסמכות בידי המדינה, אף החובה מוטלת עליה ולא על העמותה.
- 72.6. הגב' ט' מודה, למעשה, שעובר להנפקת אשרת הכניסה למאומץ "העמותה מעבירה אלי
- 27 כמפקחת את התיק בצירוף רשימת מסמכים" (ההדגשה לא במקור). ישאל השואל: לשם
 - 28 מה מועבר התיק כולו עם רשימת מסמכים אם איש לא בודק אותם? באותה מידה ניתן
 - 29 להעביר רק את בקשת היתר הכניסה ותו לא.
 - 30
 - 31
- 32 ברי, שגם לדעת המדינה יש צורך לבדוק האם קיימים כל המסמכים הנדרשים לפי החוק

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 48850-06-12 ש(קטינה) ואח' נ' ש' ואח'
תמ"ש 23829-11-15 נ' ש' ואח'

- 1 בטרם תונפק אשרת הכניסה (ר' עדות הגב' ט', עמ' 424 שו' 14-17, עמ' 425 שו' 10-11). דא
2 עקא, המדינה החליטה שדי בבדיקה מדגמית בלבד. בכל הכבוד, עמדה זו איננה ראויה
3 מבחינה מהותית, ואיננה מתיישבת עם תכליתו של החוק. בדיקה מדגמית נובעת מחוסר
4 כדאיות/יכולת לבדוק פרטנית. היא ראויה למוצרים (ולא לכולם), ואיננה ראויה לילדים
5 ואימוצם.
- 6 72.7. משמעותה המעשית של עמדת המדינה, לפיה די בבדיקה מדגמית היא, שהמדינה האצילה
7 לעמותה סמכות שלטונית לוודא, שהתקיימו התנאים להנפקת אשרת כניסה למאומץ. והנה
8 הלכה פסוקה היא, כי רשות שלטונית, אשר החוק מעניק לה סמכות, חייבת לבצע את הסמכות
9 בעצמה, ואינה רשאית - בהיעדר הסמכה בדין - לאצול את סמכותה לזולתה... תכליתו של
10 החוק, אשר יצר את הסמכות, הייתה, כי בעל הסמכות הקבוע בחוק, הוא ולא אחר, יבצע את
11 הסמכות. כאשר המחוקק מייחד את הפעלת הסמכות לנושא משרה שלטונית, חזקה עליו שהוא
12 מבקש כי נושא משרה זה - הוא ולא אחר - יגשים את הסמכות (בגץ 2303/90 **אלי פיליפוביץ**
13 **נ' רשם החברות**, פ"ד מו(1) 410, 427). לנוכח האמור נפסק, שהאצלת סמכות שלטונית
14 אפשרית, רק אם הדבר הותר מפורשות, או מתבקש מתכליתו של החוק (שם, עמ' 428).
15 משעה שהאצלת הסמכות האמורה לא נזכרת בחוק, ומשעה, שהיא איננה עולה בקנה אחד
16 עם תכליתו – לא ניתן לקבל את טענת המדינה, לפיה די בבדיקה מדגמית.
- 17 72.8. לא למותר לציין, שבפרשת ש.ג. עמדת המדינה בנושא הייתה הפוכה, לאמור: באשר לפיקוח
18 המפקחת, גב' ט', טוענת המדינה כי המפקחת, החל ממועד מינויה, פעלה ופועלת כנדרש על
19 ידה על פי החוק והתקנות, ובמסגרת זו מפקחת על פעילות העמותות השונות וביצוע החוק על
20 ידן. כך, למשל, בשלב שבו העמותה פונה למשרד הפנים על מנת לקבל אשרת כניסה לישראל
21 ורישיון לישיבת קבע לילד מאומץ, על העמותה לפנות אל המפקחת עם המסמכים שאותם
22 בכוונתה להגיש למשרד הפנים, והמפקחת עוברת על מסמכים אלו וחותמת כי ראתה אותם,
23 זאת בהתאם להסדר שנקבע בינה לבין משרד הפנים (ההדגשה לא במקור). דברים אלה
24 מעידים, שגם אליבא דמדינה, הנפקת אשרת כניסה למאומץ מחייבת אישור של בעל
25 הסמכות (בזמנים הרלוונטיים הן לפרשת ש.ג. והן למקרה דנא - הגב' ט'), שכל המסמכים
26 הרלוונטיים קיימים.
- 27 72.9. המדינה טוענת, שהנוהל האמור עולה בקנה אחד עם הוראת סעיף 28כו(ב) לחוק, אשר קובע
28 לאמור: "**עמותה מוכרת תמסור לרשות המרכזית, על פי דרישתה מעת לעת, מידע**
29 **ומסמכים מדגמיים הנוגעים למבקש או לילד שנתקבל למטרת אימוץ על ידיו או לפעילות**
30 **העמותה המוכרת, והכל לצורך מילוי תפקידיה של הרשות המרכזית**". המדינה תומכת
31 יתדותיה בפסיקה שקבעה, שסמכות הפיקוח של המדינה על עמותה מוכרת הינו בעל גוון
32 פסיבי (ת.א (ת"א) 1113/04 ש.ג. נ' **מדינת ישראל משרד הרווחה** (2011), להלן: פרשת ש.ג.).

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 48850-06-12 ש(קטינה) ואח' נ' ש' ואח'
תמ"ש 23829-11-15 נ' ש' ואח'

1 אין בידי לקבל עמדה זו. סעיף 28 לחוק לא דן במעורבות המדינה בהליך האימוץ, אלא
2 באופן שהיא מפקחת על פעילות העמותה באופן כללי. ממילא לא ניתן ללמוד מהסעיף באילו
3 תנאים תנפיק המדינה אשרת כניסה למאומץ. כאמור, הנפקת אשרת כניסה היא מעשה
4 שלטוני שבא לקראת סופו של הליך האימוץ. משכך, וכמבואר לעיל, על מנפיק האשרה לוודא
5 שמתקיימים התנאים לכך. הדבר צריך להיעשות, לכל הפחות, על ידי בדיקה, שעל פני
6 הדברים מצויים בתיק כל המסמכים המעידים על הליך אימוץ כחוק. ללא בדיקה כאמור,
7 המדינה לא יוצאת ידי חובתה בסעיף 28 לחוק.

8 72.10. קריאה אינטגרטיבית נכונה של החוק מעלה, שסעיף 28 לחוק מציין צומת קריטי בתהליך
9 אימוץ בין-מדינתי. כאשר עמותה מבקשת אשרת כניסה למאומץ, היא טוענת שמילאה את
10 כל דרישות החוק כך שיש לאפשר את כניסת המאומץ ארצה. ממילא, כמבואר לעיל, על
11 המדינה לבדוק שקיימים כל המסמכים המעידים על פעילות תקינה של העמותה בהליך
12 האימוץ הרלוונטי, באופן זה ניתן לעצור אימוץ, שעל פניו לא נעשה כדון, על ידי מניעת הנפקת
13 אשרת כניסה. הנה כי כן, לא זו בלבד שהמדינה צריכה להיות מעורבת בהליך אימוץ בין-
14 מדינתי במועד הנפקת אשרת הכניסה למאומץ, אלא יש לה היכולת למנוע את מתן הצו על
15 ידי סירוב להנפיק את האשרה.

16 72.11. הגב' ט' לא ביצעה את תפקידה, ולכן לא ידעה האם העמותה מילאה את דרישות החוק אם
17 לאו. לכן הגב' ט' לא ידעה, בין השאר, שאישור האימוץ הסופי לא נערך, עובדה שהייתה
18 מתחוורת בבדיקה שטחית. אילו מילאה הגב' ט' את חובתה, לא היה עליה להקים ועדה
19 לבדוק כיצד "ש(ה)גיעה ילדה בת 4 בלי אבחון", כדבריה היא בדיון מעקב מיום 6.12.2006.

20 72.12. האמור לעיל מבהיר מדוע אין ממש בטענת המדינה, לפיה אין לה מעורבות בהליך האימוץ
21 אלא כאשר כבר ניתן צו אימוץ בחו"ל, והוא מעשה עשוי. הגב' ט' הצהירה מפורשות,
22 שהנפקת אשרת כניסה נעשית לפני מתן צו האימוץ בחו"ל ("בטרם מתן צו האימוץ
23 באוקראינה, נדרשתי להנפיק אשרת כניסה לתובעת, וזאת כפי שמתבצע בכל הליך של
24 אימוץ בין ארצי..."). לפיכך, לא זו בלבד שיש למדינה מעורבות בהליך האימוץ בטרם ניתן
25 צו אימוץ, אלא יש לה יכולת לעצור את ההליך כליל, שעה שמתן צו האימוץ מותנה בהנפקת
26 אשרת כניסה למאומץ.

27 72.13. לנוכח האמור, התרשלה המדינה במילוי חובותיה והפרה את חובותיה החקוקות, הן בהתאם
28 לתקנות הכניסה והן בהתאם לחוק. אלמלא עוולות אלה, יכול והאימוץ היה נמנע (לרבות,
29 בשל היעדר אישור אימוץ סופי), או מבוצע אחרת (ביצוע ההנחיה הברורה לליווי מקצועי).

73. קבלת דו"חות מעקב במועד

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 48850-06-12 ש(קטינה) ואח' נ' ש' ואח'
תמ"ש 23829-11-15 נ' ש' ואח'

- 1 המדינה לא פקחה כראוי על הגשת דו"חות מעקב כדין. כאמור לעיל, היה על העמותה להגיש דו"ח
 - 2 מעקב ראשון בחלוף שלושה חודשים מיום מסירת התובעת לאימוץ (סעיף 9א לכללים). דא עקא,
 - 3 דו"ח המעקב הראשון נכתב, לכל המוקדם, בחלוף שישה חודשים ממועד האימוץ. יתירה מזו,
 - 4 הוא לא נכתב בנפרד מדו"ח המעקב השני, כמתחייב מסעיף 9(1) לכללים. יובהר, שחובת המדינה
 - 5 לעמוד על כך שיוגשו לה דו"חות המעקב כראוי ובמועד היא חובה נפרדת מחובתה של העמותה
 - 6 לערוך את דו"חות המעקב ולהגישם. לפיכך לא יכולה המדינה להסתתר מאחורי מחדליה של
 - 7 העמותה. והנה, המדינה ידעה מתי נמסרה התובעת לאימוץ, שהרי הנפיקה אישור לכניסתה
 - 8 ארצה. ממילא היה על המדינה לדרוש מהעמותה להגיש את דו"ח המעקב הראשון במועד,
 - 9 ומחדלה בנדון מהווה רשלנות והפרת חובה חקוקה.
74. המדינה טוענת, שהיא נושאת במלוא צרכיה של התובעת מרגע הוצאתה ממשמורת האם
- 11 המאמצת ועד כה, וככל הנראה אף תשלם לה קצבאות בעתיד. לפיכך, כך נטען, חיוב המדינה
- 12 מהווה כפל תשלום. אין בידי לקבל טענה זו. אחזקת התובעת במוסדות על חשבון המדינה איננה
- 13 פיצוי, אלא הוצאה המאפשרת את קיומה. נזקי התובעת נגרמו בשל כישלון האימוץ וילוו את
- 14 התובעת לאורך ימיה ושנותיה, ואין בין אלה לבין הוצאות אחזקתה של התובעת ולא כלום. אשר
- 15 לקצבאות, מדובר בטענה בעלמא. מכל מקום, ככל שהתובעת זכאית לקצבה כזו או אחרת, מדובר
- 16 בתשלום שתכליתו סוציאלית ונובעת מהוראת חקוק. במידה שהגוף המשלם יסבור שפיצוי
- 17 בנזיקין חופף לקצבה זו או אחרת, חזקה עליו, שיפעל בהתאם.
75. אין נפקות של ממש לטענת המדינה, לפיה עדותה של האפוטרופסית לגבי מצבה של התובעת הינה
- 19 עדות מפי השמועה. נכותה של התובעת נקבעה בחוות דעת מקצועית, ולא לפי דברי
- 20 האפוטרופסית. יתירה מזו, קורותיה של התובעת מתועדים היטב במסמכים רבים, לרבות אלה
- 21 שצוטטו לעיל. גם לעיצומם של דברים, דין הטענה להידחות, ואין לי אלא להפנות לאשר נאמר
- 22 בהחלטה מיום 27.11.2018, בה נדחתה בקשת המדינה להעיד את התובעת עצמה.

הקשר הסיבתי

- 24 76. חוות הדעת קובעת, שהאימוץ גרם לתובעת נזק מעבר לנכות שהייתה לה לפניו. מאחר שהנתבעים
- 25 (לבד מהאם המאמצת, להלן: הנתבעים) אפשרו את האימוץ, בוסס מנייה וביה קיומו של קשר
- 26 סיבתי בין מעשי ומחדלי הנתבעים לבין הנזק שנגרם. חוות הדעת לא קועקעה בחקירתה של
- 27 המומחית, והיא נהנית ממעמד ראייתי עדיף באופן משמעותי על פני חוות הדעת האחרות. אכן,
- 28 הלכה פסוקה היא, שחוות-דעת מומחה מטעם בית המשפט נהנית ממעמד מיוחד, עד שהיא קובעת
- 29 ומעצבת בדרך-כלל את מסכת העובדות הרלוונטיות ואת המסקנות המקצועיות המתבקשות ממנה
- 30 (ע"א 558/96 חברת שיכון עובדים בע"מ נ' רוזנטל, פ"ד נב (4) 563, 569).
- 31 עוד נפסק, כי משממנה בית המשפט מומחה על מנת שחוות דעתו תספק לבית המשפט נתונים

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 48850-06-12 ש(קטינה) ואח' נ' ש' ואח'
תמ"ש 23829-11-15 נ' ש' ואח'

- 1 מקצועיים לצורך הכרעה בדיון, סביר להניח שבית המשפט יאמץ ממצאיו של המומחה אלא אם כן
- 2 נראית סיבה בולטת לעין שלא לעשות זאת (ע"א 5509/09 ח'אלד עבד אלקאדר מוחמד תיים
- 3 מסארווה נ' עזבון המנוח אברהם חסן מסארווה (2014). לכן יש לאמץ את ממצאי המומחית
- 4 דלעיל. בכלל זה יש לאמץ את קביעת המומחית בעדותה, לפיה הנכות שנגרמה לתובעת היא בגין
- 5 חווית הנטישה החוזרת ולא בשל שהותה במוסדות לאחר מכן, כטענת הנתבעים (עמ' 269-270).
- 6 77. אין בידי לקבל את טענות הנתבעים, לפיהן הנזק שנגרם לא היה צפוי או היה בלתי נמנע. הראיות
- 7 שהונחו במקרה דנא מצביעות בבירור על כך, שלא היה מקום להמליץ על האם המאמצת, אישה
- 8 לבדה, ללא ניסיון בגידול ילדים, ובעלת מאפיינים אישיותיים דלים ביותר, לאימוץ בין-ארצי.
- 9 אכן, כפי שטוענים הנתבעים, מדובר באימוץ של ילדים שעברו בדרך כלל אירועים לא פשוטים
- 10 טרם האימוץ, ואחוזי הנכות של התובעת בטרם אומצה, יוכיחו. והנה דווקא עובדה זו חייבה
- 11 זהירות שלא ננקטה. יתירה מזו, וזה העיקר – לא היה מקום לאשר לאם המאמצת את אימוצה
- 12 של התובעת, בשים לב לעברה הכאוטי, לזמן בו שהתה בבית הילדים ולגילה. הדברים קל וחומר,
- 13 כאשר האם המאמצת לא זכתה לליווי מקצועי ראוי. לאור האמור, כישלון האימוץ דנא היה לא
- 14 רק צפוי, אלא כמעט בלתי נמנע, ולא בשל כוח עליון, אלא בשל מעשי ומחדלי הנתבעים.
- 15 78. אין בידי לקבל גם את הטענה, לפיה הנכות, שהייתה לתובעת לפני האימוץ, היא הגורם האמיתי
- 16 לכישלונה, ויש בה כדי לנתק את הקשר הסבתי. הצדק עם ב"כ התובעת, שחל בנדון הכלל בדבר
- 17 "גולגולת דקה", לאמור: על המזיק לשאת גם בתוצאות הנובעות מחריגותו של הניזוק, שכן באופן
- 18 כללי, ידוע וצפוי כי אנשים שונים סובלים מחוליים ומרגישויות שונים, אף אם פרטיהם של אלה
- 19 משתנים מאדם לאדם (דנ"א 7794/98 משה נ' קליפורד, פ"ד נו(4) 721, 753). זאת ועוד, קשייה
- 20 הנתונים של התובעת היו צפויים היטב טרם האימוץ, והיה על הנתבעים להביאם בחשבון. ממילא
- 21 לא יכולים הנתבעים להישמע בטענה הפוטרת אותם מאחריות בשל מחדל להתאים את המאמץ
- 22 הראוי למאומץ המתאים.

הנזק

אחוזי הנכות

- 25 79. המומחית קבעה (כדעתם של המומחה מטעם האם המאמצת, והמומחית מטעם התובעת),
- 26 שלתובעת 30% נכות לפי סעיף 34(ב) (4) לתוספת לתקנות הביטוח הלאומי. המומחית כותבת
- 27 בחוות הדעת, לאמור: "נכות זו מבוססת על: קשיים בבניית קשרים בינאישיים על בסיס של
- 28 אמון הדדי, התמודדות לא הסתגלונית במצבי לחץ (התנתקויות, התפרצויות), פגיעה בבניית
- 29 זוגיות והנאה מאינטימיות, סיכון למצוא עצמה כקורבן מבחינה רגשית וגופנית, ופגיעה ביכולת
- 30 התעסוקתית עקב חוסר יציבותה הרגשית ובעיית האמון" (עמ' 14 לחוות הדעת).

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 48850-06-12 ש(קטינה) ואח' נ' ש' ואח'
תמ"ש 23829-11-15 נ' ש' ואח'

80. באשר לאחוזי הנכות שהיו לתובעת לפני האימוץ, ואלה שנוספו בגינו, קבעה המומחית, שהאימוץ
הוסיף 10% נכות ל- 20% שהיו לתובעת לפניו. אחוזי נכות אלה נוספו לתובעת בשל "חווייה
שלילית של דחיה ונטישה חוזרת...בהיותה בת 6 וחצי, א' יצאה שוב לדרך לאחר חוויה הרסנית
נוספת – לא רק שהאימוץ לא תרם לה, הוא אף הזיק, כאשר הנזק נגרם באופן מתמשך לאורך
האימוץ, וכן מתוך סיומו הטראומטי" (עמ' 16 לחוות הדעת). מוסיפה המומחית וקובעת, שיש
"סיכויי החמרה במצב של התובעת בעתיד אולם אלה יכולים להגיב (ל)טיפולים להם תזדקק
התובעת בעתיד". עוד הוסיפה המומחית וקבעה, "שחווית אימוץ מיטיבה, היה בה כדי להוריד
מנכותה הנפשית – אומנם לא לאיינה לחלוטין, אלא להורידה משמעותית במחצית...".
81. כאמור, חוות הדעת לא קועקה, ויש לתת לה את מעמדה הראייתי העודף בהיותה חוות דעת של
מומחית מטעם בית המשפט.
82. אינני מקבל את טענת הנתבעים, לפיה התובעת נבדקה בהיותה כבת 14 וחצי שנים, וייתכן שחל
שינוי לטובה, וזאת משני טעמים:
ראשית, הנתבעים מושתקים מלהעלות את הטענה האמורה, לאחר שבדיון מיום 17.1.2018
התנגדו לבקשת התובעת לעדכן את חוות הדעת, עמדה שהתקבלה בהחלטה מיום 7.2.2018.
שנית, חוות הדעת, מעצם טיבה, ואף לפי לשונה המפורשת, צופה פני עתיד. ממילא המומחית
הביאה בחשבון שינויים כאלה ואחרים, או תנודות כאלה ואחרות, שעלולים/עשויים להתרחש.
המומחית הבהירה זאת בעדותה, לאמור: "...אני קובעת מראש כמה (אחוזי נכות – שב"י) אני
מצפה. נכון שקבעתי שיש אפשרות להרעה אבל באותו רגע קבעתי כבר סופית" (עמ' 252 שו' 15-
17). "...צריכים באיזה שהוא מקום להגיד אוקי, איזה אחוזי נכות הילדה הזאת תעבור, כי תעבור
ככה, יהיה לה גלים אבל כמו שכתוב באחוזי נכות ב- 30 פר הגדרה זה לא רמסיה מלאה. הילדה
הזאת פגועה ותמשיך להיות פגועה ויהיו כל מיני גורמים בחיים של היא תהיה במצב יותר חריף,
במצב יותר רגוע ויותר התארגנות אבל זה עושים את זה ממוצע. אז אני סגרתי את האחוזי נכות
ברגע שראיתי וייחסתי את האחוזי נכות כמו שאמרתי" (עמ' 269 שו' 20 ואילך). "אמרתי שלא
יכול להיות הפיך האחוז נכות שנתתי לה, את ה- 30 אחוז קבעתי קבוע, אפשר לעזור לה
להתמודד עם החיים כדי שלא להעמיק את הנכות שלה" (עמ' 283 שו' 5-7).
83. הטעמים דלעיל טובים גם בנוגע לטענה (שאיננה אלא ורסיה של הטיעון בדבר שינוי אפשרי ממועד
עריכת חוות הדעת), לפיה התובעת מועמדת לגיוס לצה"ל בפרופיל 97. יתירה מזו, עובדתית, לא
הוכח, שהתובעת אכן התגייסה בפרופיל זה והצליחה לשרת. זאת ועוד, המומחית שללה בעדותה
את התיזה, ששירות בצה"ל מעיד בהכרח על אחוזי נכות נמוכים ממה שקבעה. בלשונה: "ה- 30
אחוז בא לקבוע לא רק תפקוד, עבודה, הוא כולל גם דברים שהם יותר בעולם הרגש וזה לא בא
לידי ביטוי רק אם אני מתפקדת טוב ויכולה לצאת לקרב
...

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 48850-06-12 ש' (קטינה) ואח' נ' ש' ואח'
תמ"ש 23829-11-15 נ' ש' ואח'

יכולת לבנות זוגיות ואינטימיות, להקים משפחה וליצור קשרים בין אישיים לטווח ארוך אז אני אומרת זה לא רק החלק התפקודי, תפקודי זה שהיא מתגייסת לצבא או יש לה פרופיל זה שהיא עברה את השלב של האבחון של הצבא עם פרופיל 97 עדיין היא לא מתפקדת" (עמ' 302 שו' 14-22). בהמשך הדברים, בתשובה ישירה לשאלתי, שללה המומחית קטגורית את הסברה שגיוס התובעת עם פרופיל 97 (עובדה שלא הוכחה) שולל את אחוז הנכות שקבעה (עמ' 303 שו' 11-15).

84. אינני מוצא ממש בטענה, לפיה אילו נותרה התובעת בבית הילדים באוקראינה מצבה היה חמור ממצבה דהיום, מכמה טעמים: ראשית, אדם המתרשל במעשה או במחדל שגרמו נזק, לא יכול להישמע בטענה, לפיה אלמלא התרשל היה נגרם נזק חמור יותר. מושא סעיף 35 לפקודה הינו המעשה או המחדל הרלוונטיים ולא היעדרם. מושא ההשוואה לקביעת רשלנות הנתבעים איננו אירוע אחר (היעדר אימוץ) אלא זה שאירע (האימוץ). לפי הלך מחשבתם של הנתבעים, לא הם צריכים לפצות את התובעת בגין נזקה, אלא היא צריכה לפצותם שעה שרשלנותם היטיבה לכאורה את מצבה. היעלה על הדעת?! שנית, מדובר בטענה ספקולטיבית, שבבסיסה הנחת מוצא, לפיה התובעת לא הייתה מאומצת כלל. אלא שהנחת מוצא זו לא הוכחה, ולא ניתן לשלול אפשרות של אימוץ מיטיב ומוצלח (בישראל או בארץ אחרת). והנה, המומחית כתבה בחוות דעתה והעידה (עמ' 282 שו' 10-16, עמ' 299 שו' 14-15), שאימוץ נכון יכול היה אף לשפר את הנכות ממנה סבלה התובעת בעת שאומצה. שלישית, מרבית המעשים והמחדלים דלעיל מהווים גם הפרת חובות חקוקות (סעיף 63 לפקודה), שהטענה דלעיל איננה רלוונטית לגביה. רביעית, המומחית שללה את התיזה דלעיל, וקבעה שחווית הנטישה החוזרת בעקבות כישלון האימוץ גרמה נזק משמעותי שלא היה נגרם אחרת. בלשונה: "...אם היה קשר וזה נגמר בנטישה של משהו שהתחיל עוד פעם להיבנות הנזק הוא עוד יותר גרוע. אם הילדה הזאת לא הייתה נקשרת, לא הייתה מתקדמת הייתי אומרת האימוץ עזר לה כי היא הייתה כל כך פגועה, אבל הילדה הזאת התחילה איזה שהוא תהליך של, של קידום בהתפתחות וניצוצות של איזה שהוא קשר. כשהתפתח בצורה אחר כך כל כך לא טובה, כשהתוצאה הסופית שאני רואה זה ילדה כמעט פסיכוטית, אז אין, אין לי ספק שכמכלול האימוץ הביא לה את זה" (עמ' 271 שו' 22 ואילך).

85. לא מצאתי, בכל הכבוד, בסיס משפטי לטענת התובעת, לפיה יש לחשב את אחוזי הנכות בשים לב לשיפור שיכול והיה מתרחש בעטיו של אימוץ מיטיב. אמת, המומחית התייחסה לכך בחוות דעתה ובעדותה. עם זאת, משעה שהמומחית התבקשה לקבוע נכות אקטואלית, וזו נקבעה, מדובר בדברים שהם בבחינת למעלה מן הצורך. יתירה מזו, קבלת הטענה דלעיל משמעותה הטלת חובת זהירות להקטין נכות נתונה של מאומץ. לחובה זו מצאתי תימוכין. אכן, סעיף 35 לפקודה הדן ברשלנות, וסעיף 64 לפקודה הדן באשם, עניינם נזק שנגרם ולא נזק שלא הוטב. זאת ועוד, מדובר בטענה ספקולטיבית, היפוכה של טענת הנתבעים בנוגע למצבה של התובעת אילו לא אומצה על ידי האם המאמצת.

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 48850-06-12 ש(קטינה) ואח' נ' ש' ואח'
תמ"ש 23829-11-15 נ' ש' ואח'

נכות רפואית ותפקודית

86. הנתבעים טוענים, שמדובר בנכות בשיעור של 10%, לגביה מקובל לפסוק פיצוי גלובלי צנוע יחסית, להבדיל מפיצוי לפי הפסדי השתכרות. משעה שמדובר בנכות כוללת בשיעור של 30% יש להתייחס לחלק היחסי של הנכות הנוספת מהנכות הכוללת ($30\% \times 1/3$), ולא ל- 10% נכות כעומדים בפני עצמם (רע"א 1459/10 המוסד לביטוח לאומי נ' כלל חברה לביטוח בע"מ (2011)).

87. ההלכה לגבי קטינים היא "שבהעדר נסיבות מיוחדות במינן, תהא הנכות הרפואית מפתח לחישוב אובדן השכר העתידי" (ע"א 311/85 איסק (יצחק) אפראימוב (קטין) נ' יעקב גבאי, פ"ד מב(3) 191, 194). בלשון אחרת, באשר לקטינים בדרכך כלל יש חפיפה בין הנכות הרפואית לתפקודית. הלכה זו אמורה ביתר שאת לגבי נכות פסיכיאטרית, המצביעה, כמעט מניה וביה, על פגיעה תפקודית (ע"א (ת"א) 1624/96 לוי נ' ד"ר מולכו, פ"מ תשנ"ז(2) 349, 353, ת"א (י-ם) 6474/04 יצחק חמוי נ' עוהב סרסור (2008), ע"ע (ארצי) 40496-05-10 פלונית - אלמוני (2012)). דומה שהדבר מתבקש מלשון סעיף 34(ב)(4) לתקנות המוסד לביטוח לאומי, הדין ב- "הגבלה נכרת של כושר העבודה". לשאלתי אישרה המומחית, שהתובעת תסבול מפגיעה ביכולתה התעסוקתית, והטעימה זאת דבר דבור על אופניו (עמ' 305 שו' 14 ואילך).

88. חזקה היא, שנכות של קטינים מחושבת לפי השכר הממוצע במשק (ע"א 10064/02 מגדל חברה לביטוח בע"מ נ' רים אבו חנא, פ"ד ס(3) 61, 13). אשר למחלוקת בנוגע למקדם ההיוון לחישוב הפסדי ההשתכרות, ההלכה היא שראוי לחשב לפי מקדם של 3% (כשיטת הנתבעים) ולא לפי 2% כשיטת התובעת (ע"א 3751/17 המאגר הישראלי לביטוח רכב (הפול) נ' פלוני (2019)).

89. לפיכך הנתונים הרלוונטיים לחישוב הפסדי ההשתכרות של התובעת הם:

שנים (מגיל 20 עד גיל 67)	-	47.
מקדם היוון	-	302.17
שכר ממוצע במשק	-	10,500 ₪ לחודש.
הנכות התפקודית	-	10%

לכן, הפסדי ההשתכרות של התובעת הינם בסך של $317,279 (= 302.17 \times 10,500 \times 0.1)$ ₪.

90. לסכום האמור יש להוסיף 12.5% הפסד הפרשות לפנסיה ותנאים סוציאליים בסך של 317,279 $(= 0.125 \times 317,279)$ ₪.

91. המומחית קבעה בחוות דעתה, שלתובעת דרושים טיפולים פסיכולוגיים. בעדותה הבהירה המומחית את נחיצות הטיפולים, וחיוותה את דעתה, שדרושים טיפולים בתדירות של פעם בשבוע

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 48850-06-12 ש(קטינה) ואח' נ' ש' ואח'
תמ"ש 23829-11-15 נ' ש' ואח'

- 1 למשך שנה-שנתיים (עמ' 258 שו' 9-17). כמו כן העידה המומחית, שעלות טיפול הינה -400
- 2 450 ₪ (עמ' 259 שו' 21-23). לא הוכח, שניתן לקבל טיפולים אלה במסגרת קופת החולים, ולא
- 3 הוכחה עלותם. לפיכך, על דרך האומדן בגדרי עדות המומחית, ראוי להוסיף פיצוי בגין טיפולים
- 4 פסיכולוגיים, לתקופה של שנה וחצי, בסכום של $36,450 (= 450 \times 4.5 \times 18)$ ₪.
- 5 92. אין בידי לקבל את עתירת התובעת לפיצוי בגין רכישת השכלה גבוהה. מדובר בראש נזק שלא
- 6 מצאתי לו תימוכין בדין. אף אין בידי לקבל את עתירת התובעת לפיצוי בגין "פגיעה בזכויות
- 7 ירושה". אף לכך לא מצאתי תימוכין בדין. יתירה מזו, לאור חופש הציווי (סעיף 27 לחוק הירושה,
- 8 התשכ"ה-1965), אין זכות קנויה בעיזבון של אדם, וממילא לא ייתכן הפסד עליו יש לפצות.
- 9 נזק לא ממוני
- 10 93. התובעת טוענת, שיש לפסוק סכום של 2,000,000 ₪, תוך הסתמכות על פסיקות במקרים של
- 11 חטיפת ילדים, ומקרים אחרים (המובאים בסעיפים 80-84 לסיכומי התובעת). הנתבעים טוענים,
- 12 שאין מקום לפסיקת נזק לא ממוני, ומכל מקום אין לפסוק יותר מ-100,000 ₪ (סעיף 120.5
- 13 לסיכומי העו"ס). להווי ידוע, שפסיקת נזק לא ממוני (שאיננו בגין תאונת דרכים) איננה מוגבלת
- 14 בסכום, ומסורה לשיקול דעת בית המשפט. מדובר בפיצוי בגין נזק נפשי-רגשי ("עוגמת נפש",
- 15 "כאב וסבל") הנלווה לנזק האקטואלי (בנדוננו, הנכות). משעה שמקרה זה הינו ייחודי, ספק
- 16 בעיניי אם ניתן ללמוד גזירה שווה ממקרים אחרים.
- 17 94. המקרה דנא הוא לטעמי מקרה מובהק בו ראוי לפסוק פיצוי בגין נזק לא ממוני, שעה שהתובעת
- 18 לא קיבלה פיצוי בגין האירועים הקשים שחוותה בשל כישלון האימוץ. מדובר בחוויית נטישה
- 19 קשה, בבחינת פצע על חבורה, לאחר שהתובעת כבר ננטשה בגיל רך על ידי הוריה. לא למותר לשוב
- 20 לדברים שנכתבו אודות התובעת בדו"ח הפסיכולוגי הראשון, לאמור: **"חברתית היא ילדה מאוד**
- 21 **דחויה או מבודדת. היא צמאה לקשר באופן נואש ומחפשת מגע עם ילדים ומבוגרים כל**
- 22 **הזמן...חוויית הנטישה וההתעללות בה במישור זה היא מרכזית בעולמה הפנימי – היא נעזבת**
- 23 **שוב ושוב על ידי כל מיני דמויות ולא מוחה, רק נאחזת באופן נואש"**. מדובר בהיטלטלות בין
- 24 מוסדות, בהם לא מצאה התובעת את מקומה, ובהם עברה פגיעה פיזית ומינית (דו"ח בית לין,
- 25 מוצג 25 למוצגי התובעת). מדובר בבדידות קשה ומתמשכת, שעה שהתובעת לא מצאה משך שנים
- 26 משפחה מארחת ובילתה גם את החופשות במוסדות או בבית אנשי צוות שריחמו עליה. נזקים
- 27 רגשיים ונפשיים אלה לא נישומו במסגרת אחוזי הנכות והנלווה להם, ולכך נועד פיצוי לא ממוני.
- 28
- 29 לנוכח האמור, אני מעריך את הנזק הלא ממוני של התובעת בסכום של 400,000 ₪.

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 48850-06-12 ש(קטינה) ואח' נ' ש' ואח'
תמ"ש 23829-11-15 נ' ש' ואח'

95. סיכומם של דברים, התובעת זכאית לפיצוי כדלהלן:

הפסדי השתכרות -	₪ 317,279
הפסד הפרשות לזכויות סוציאליות -	₪ 39,660
טיפולים פסיכולוגיים -	₪ 36,450
נזק לא ממוני -	<u>₪ 400,000</u>
סה"כ	₪ 793,389

חלוקת הנזק

96. מאחר שהנתבעים הינם מעוולים יחד, חבותם כלפי התובעת היא יחד ולחוד (סעיף 11 לפקודה). עם זאת, ביחסים בין הנתבעים לבין עצמם, לרבות במסגרת הודעות לצד ג' ששלחה העו"ס, יש לדון בחלוקת הנזק האמור. משעה שהאימוץ בוצע, מתחילתו ועד סופו, על ידי העמותה וד', והם שהפיקו מכך רווח, מוצדק להטיל עליהם חלק משמעותי של הנזק. אשר לעו"ס, היא לא ניהלה את העמותה אך גם היא הפיקה רווח (משני אמנם) מהאימוץ. יתירה מזו, היה לעו"ס מקום מרכזי ביותר בפרשה דנא, בהיותה הגורם המקצועי. למדינה אין מעורבות בהליך האימוץ, ומחדלה העיקרי הוא בנוגע לבדיקת תיק האימוץ עובר להנפקת אשרת הכניסה שלא כדין.

97. בשים לב לאמור, ראוי לחייב את העמותה וד', ביחד ולחוד, לשאת ב- 55% של הנזק, את העו"ס לשאת ב- 35%, ואת המדינה לשאת ב- 10%. חלוקה זו מהווה, כאמור, הכרעה גם בהודעות לצד שלישי שהגישה העו"ס.

98. משעה שהכרעתי, שאין עילה לחייב את האם המאמצת בנזיקין, ממילא נדחות ההודעות לצד שלישי ששיגרה האם המאמצת, וכן ההודעה לצד רביעי ששיגרה העו"ס כנגדה.

סופו של דבר

99. אשר על כן נפסק כדלהלן:

99.1. התביעה כנגד הנתבעת 1 נדחת.

99.2. אני מחייב את הנתבעים 2-5 לשלם לתובעת סך של 793,389 ₪.

99.3. אני מחייב את הנתבעים 2-5 לשלם לתובעת שכר טרחת עורך דין בסך של 180,000 ₪.

99.4. חלוקת החבות בין הנתבעים לבין עצמם הינה כאמור בסעיף 97 לעיל.

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 48850-06-12 ש(קטינה) ואח' נ' ש' ואח'
תמ"ש 23829-11-15 נ' נ' ש' ואח'

99.5. אני מחייב את הנתבעת 5 לשלם לנתבעת 1 שכר טרחת עורך דין במסגרת הודעה לצד ג' בסך של 20,000 ₪.

תואיל המזכירות לסגור את תמ"ש 48850-06-12.

מתיר פרסום ללא פרטים מזהים.

ניתן היום, י"ב שבט תש"פ, 07 פברואר 2020, בהעדר הצדדים.

שמואל בר יוסף, שופט